Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

STEENSENS ILLUSTREREDE ALMANAK 1904

REDIGERET AF
FRU SOFIE HORTEN

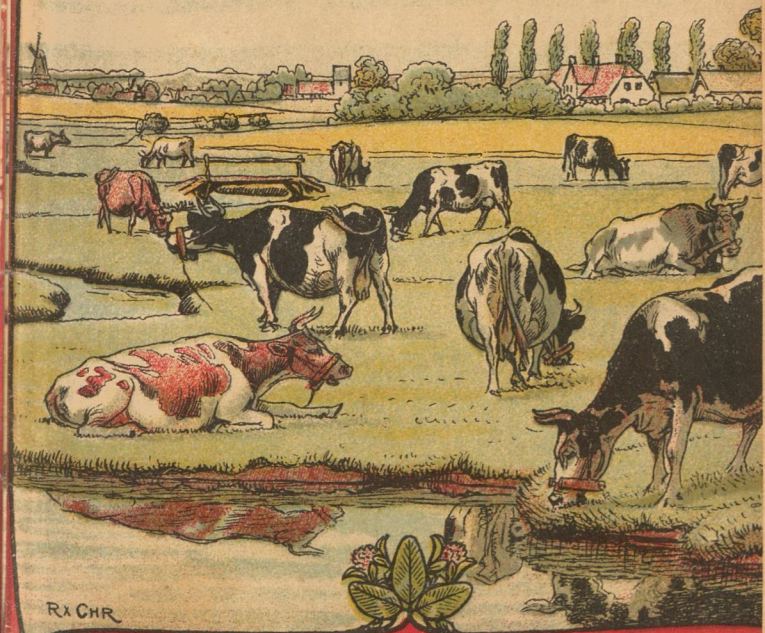

30 ØRE

C. M. HESS'
FABRIKER

Vejle

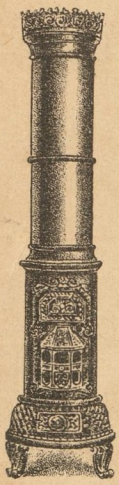

fabrikerer som Specialitet

Ovne og Komfurer

i enestaaende **Udvalg**
og mest moderne **Udstyrelse.**

Bygningsstøbegods af enhver Art.

Henvend Dem til min Forhandler i den nærmeste By!

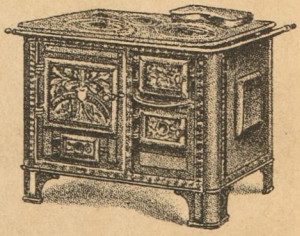

Steensens
illustrerede
Almanak
for det Aar efter Kristi Fødsel
1904
som er Skudaar
beregnet til Kjøbenhavns Observatorium af
C. F. Pechüle
Redigeret af
Fru Sofie Horten

H. Steensen. Vejle
L. Levison jun. Langkjærs Bogtr.

Steensens illustrerede Almanak 1904.

Indholdsfortegnelse.

Præmiegaade (se Side 57).

Aarets Almanak.

Markedsfortegnelse for hver Maaned.

Alfabetisk Markedsfortegnelse med Tilføjelse af Torvedage.

Svinets Røgt og Pleje, af P. Gommesen.

Om Brug og Misbrug af stærke Drikke.

De nyfødtes Øjenbetændelse.

Drægtighedstabel.

Vejrforudsigelser for Aaret 1904.

Juledag, af Anders J. Eriksholm. **Illustration** efter Maleri af Michael Ancher.

Faarehyrden, Fortælling af Charlotte Eilersgaard, **Illustrationer** af H. P. Lindeburg.

Inger Kaas, Historisk Fortælling af Anders J. Eriksholm. **Illustrationer** af Gudmund Hentze.

Efter Fyraften, af Vilh. Høm. **Illustration** efter Maleri af H. A. Brendekilde.

Før en Rus' Skyld, af Sophie Breum. **Illustrationer** af Poul Fischer.

Tankeguld.

En Lektion.

Smaating.

Tørring af Frugt og Grøntsager, af Hanne Knudsen, Landsgrav.

De ti Bud i Fjerkræavlen.

Frugt paa unge Træer.

Koge- og Bagebog, 2den Serie af Sofie Horten.

Vejrspaadomme.

»Mennesket spaar —
Gud raa'r«

Aaret 1904 vil vistnok begynde med temmelig mildt Vejr. Men vi maa være forberedt paa, at Vinteren kan tage fat allerede inden Midten af Januar. Og selv om vi ikke behøver at frygte en meget stræng Vinter, maa vi dog gøre Regning paa et Par alvorlige Kuldeperioder, hvoraf den første vil vare til over Midten af Februar, medens den anden omtrent vil strække sig over de tre første Uger i Marts. Men derefter tør vi haabe, at det værste er overstaaet, og at vi faar tidligt Foraar.

Sommeren bliver meget smuk, varm og tør, rimeligvis endog mere tør, end Landmanden kunde ønske. Man kan gøre Regning paa smukt og godt Høstvejr og et mildt Efteraar.

For de enkelte Dage vil sandsynligvis Vejret blive omtrent saaledes:

1.—9. Januar: mildt, men ustadigt, Blæst.
10.—25. Januar: klart, Kulde.
26. Januar—1. Februar: mildere, Sne eller Regn.
2.—16. Februar; klart, Kulde.
17. Februar—1. Marts: mildere, ustadigt, Sne eller Regn.
2.—19. Marts: klart, Kulde.
20.—24. Marts: ustadigt, Blæst.
25. Marts—7. April: smukt men koldt (Nattefrost, »Paaskeøsten«).
8.—29. April: mildt, men ustadigt, Blæst og Regn.
30. April—27. Juni: smukt, varmt, tørt.
28. Juni—19. Juli: ustadigt, Regn, Blæst, Tordenbyger.
20. Juli—5. August: smukt, varmt.
6.—11. August: ustadigt, Regnbyger.
12. August—2. September: smukt, varmt, tørt.
3.—9. September: ustadigt, Regn.
10.—25. September: smukt, varmt.
26. September—2. Oktober: køligere, Blæst, Regn.
3.—18. Oktober; smukt, klart. køligt.
19. Oktober—7. November: ustadigt, Regnbyger.
8.—14. November: klart, Kulde.
15. November—6. December: ustadigt, Regn eller Sne.
7.—31. December: klart, Kulde.

Juledag.

(Til M. Anchers Billede.)

En stille Højtidsstund,
en festlig Time under Hjemmets Tag
i Kreds om Arneluen.
Hverdagens Uro, Søgnets travle Jag
er tystnet hen,
og Julefreden daler over Stuen.

Og over Sindet
— den underlige, dybe Julefred,
af Minders Glans omstraalet og omskinnet.

Den store Bog er hentet frem paa Bordet,
den store Bog, der gennem Sekler vandt
sin Sejersgang saa vide over Jord
og tyvetusindfoldigt Sjæle bandt
i Lytten til de simple Enfoldsord.

De Ord, der nu som før har Kraft og Klang
og Lyd af Himmeltoner, Engles Sang.

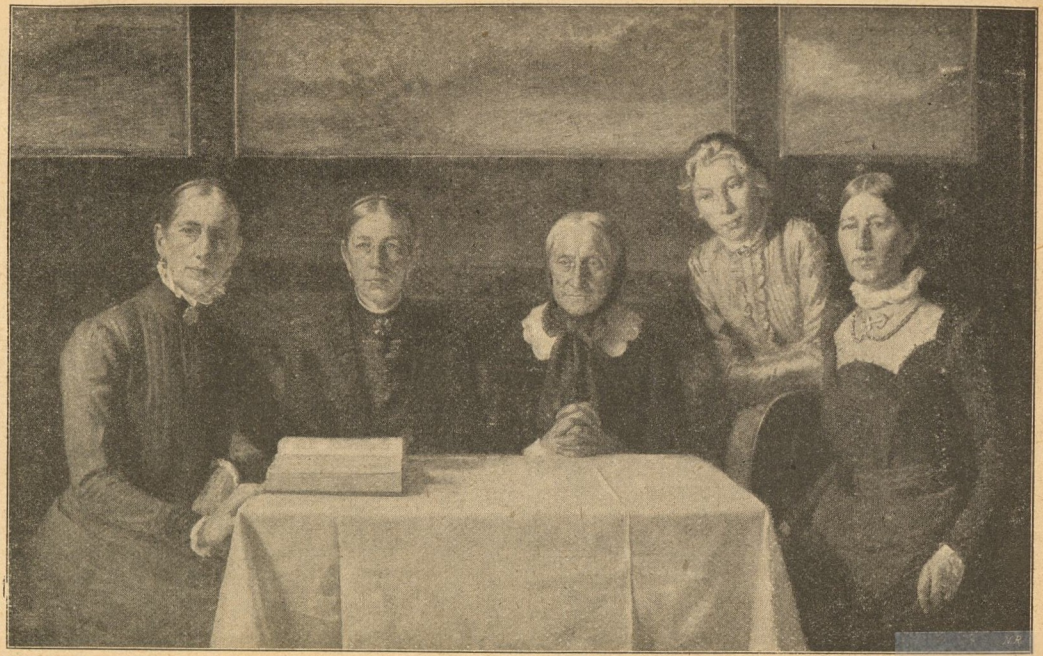

Familiebillede. Juledag 1900.

Maleri af Michael Ancker. Paa Foraarsudstillingen 1903.

Den store Bog er aaben — og de lytter,
de lytter alle.
Og Tanken gaar tilbage
til Aar, der længst er levet, til Aar, der halvt
er glemt,
til Aar, der snart har Glædens, snart Sorgens
Strænge stemt.

Det tunge, der blev fristet, det glade, Livet bød,
det luer op og straaler i Mindets Skumringsglød . . . .

Den store Bog er aaben — og dens Tale
gaar som et Sus af Højtid gennem Stuen,
mens Julefreden paa snehvide Vinger
sin Andagt ind i Sjælens Tempel ringer.

Anders J. Eriksholm.

Faare Hyrden

Fortælling af
Charlotte Eilersgaard.

Illustreret af
H. P. Lindeburg.

Skove i Eventyrfarver — røde, gyldne, alt hvad Øjet kan favne, saftig grønne Brombærranker med sorte Bær, fulde og glinsende . . . Det er Efteraarets Eje. Selv naar Regnen siver ned af det halvvisne Løv, skinner det vaade blankt og kønt. Markerne er tomme, men Laderne er fulde. En mæt Tilfredshed hviler over alt og alle.

Landmanden er nu helt falden til Ro. Selv den Høst, der ikke blev saa god, som man haabede, er man nu fortrolig med. Bedre Lykke næste Gang er Haabet. Og man giver sig med god Samvittighed Gilderne i Vold. Der er jo intet, der forsømmes.

Selv Kreaturerne befinder sig nu i lune Stalde og nyder i Ro Sommerens Grøde. Kun Stedbørnene blandt Dyrene, de taalsomme Faar, færdes endnu i Flokke paa de ribbede Marker, ivrig søgende Græsspirer, selv der, hvor

der intet er. Mange Gange rykker de hele Klumper af vaad Muldjord op, Føden maa de jo ha', selv om de undertiden faar Stene for Brød. Men ét Gode har dog de nøjsomme Dyr i Efteraarets Rusk: De lider ikke den Tørst, som de saa ofte pines af i Sommerens Hede. Og de undres tit paa, hvor den Fabel er kommen fra, at de ikke behøver Vand. Hvorfor skulde ikke de, som alle Guds Skabninger, elske det rindende, det livsfriske Vand. Men de kan jo kun klage enstonigt og kort og vente taalmodigt, til de bliver forstaaede.

„Det kommer en Gang, det kommer en Gang," siger deres blide Øjne.

„Det kommer, naar Menneskerne faar Øje for, at vort Kød bliver finere og mere velsmagende, naar vi bliver godt behandlede," siger den klogeste af dem.

Men selv de svageste Skabninger har dem, de kan over. Det maa den gamle Faarehyrde bekende. Faarene kan blive saa kaade, springske og overmodige, at han døjer med at holde Styr paa dem.

Taalmodig og utrættelig stolprer han fra den afgnavede Græsmark over i den tunge Pløjejord. Og om igen, og om igen. Det gentager sig fra Dag til Dag — utrætteligt og selvfølgeligt. Den store graa Hund sidder mageligt paa sin fede Bag og ser til. Med et lunt Blink lader den den Gamle løbe. En Gang imellem giver den et lille Bjæf og løber med. Men den mere leger med Faarene, end den hjælper til at holde Orden paa dem.

Har den Gamle nu med stort Besvær faaet sin Hjord samlet og stakaandet sætter sig til Hvil ved Diget, kommer Hunden logrende hen til ham, som om den vilde sige:

„Det slap vi rigtig godt fra. Nu fortjener vi da Hvilen".

Og den logrer ivrig videre med Halen.

„Skal Mellemmaderne ikke frem? Føden fortjener da vi to."

Og den Gamle er føjelig. Han forstaar saa godt sin firbenede Ven og tager straks de grove Mellemmader frem.

„Ja, ja, Trofast, Du har da Navnet"," siger han sindigt, „og Du er vel saa hjælpsom mod mig, som saadant et gammelt Skravl som a nu en Gang kan forlang'. Jen

er jo nød til at vær' nøjsom, nærenstid jen blywer gammel."

Og han deler ligeligt med Hunden, der nu er meget

villig til at tage sin Halvdel af Arbejdet.

Naar Trofast er færdig med den sidste Bid Brød, og den har set den Gamle slaa Laaget til paa Mellemmadstejnen, strækker den sine unge, kraftige Lemmer og lægger

sig mageligt ned paa den efteraarsvaade Jord. Dens regelmæssige Pusten og Snorken fortæller snart, at for den er nu Dagens Slid endt.

Faarehyrden strækker ogsaa sine gamle, af Gigten krogede Lemmer. Men skønt han ser kælent til det gamle Dækken, han har siddet paa, tør han dog ikke hengive sig til Trofasts rolige Nydelse. Han tør det ikke for Faarene, og han tør det ikke for de gigtvredne Lemmers Skyld.

„Der er saa møj, der kalder po en Mennisk," siger han stille ved sig selv. Og han giver sig i Stedet for til saa smaat at løbe frem og tilbage. Det rører Blodet og fremmer Varmen . . . . . Og skulde Forvalteren eller maaske endog„ ham siel" komme, saa det da endelig ogsaa saa pænt geskæftig ud.

„Aak ja, en Mennisk har jo Ansvaret, et sølle Kræ har ingen Ting," gentager han, da han fra en af hans smaa Løbeture standser foran Trofast, der nu udspyer smaa behagelige Uhef og Øhef.

En Herre og Dame kommer forbi. Den raske Fodtur har sat Humøret op, og de føler Trang til at være gode mod hele Verden. Der maa siges et Par venlige Ord til den gamle Mand, og der begyndes med Hunden.

„Det er en god og trofast Hjælp, De har i den Hund," siger Herren indladende.

„Aa jo, aa jo," svarer den Gamle og pirrer lidt med sin Kæp ved Hunden. „Trofast hedder den jo, og rosomt er det jo osse at ha' Kræet, om det end er en anden, der har Besværet og Ansvaret."

Han staar saa lidt og rokker og lader Øjnene undersøgende glide op og ned ad Herren og Damen. Tilsidst lægger der sig et polisk Smil om Mundens mange Rynker.

Herren bliver opmærksom.

„Hvad er der?" spørger han.

„Aa jo, aa jo," vedbliver den Gamle. „A tøkkes sært po, at De er her. For a véd nok, hvad a vild', nærenstid a var i djer Sted."

„Naa!"

„Jow, a vild' blyw hjem og sid' i min varm Stue med en gue Boeg."

„Synes De, det var dejligt," lo Herren.

„De' var skjønt, de' var skjønt," siger den gamle Faarehyrde og begynder igen saa smaat at rokke afsted.

Men Herren tager Damen under Armen og raaber lystigt: „Nej, vi skal først spadsere os træt, før vi sætter os fast i Kakkelovnskrogen."

Den Gamle var nu helt henne hos Faarene. Han gik og smaabrummede ved sig selv.

„Ja, jen faar jo Nykker, naar jen int' har Arbejde. Nouet skal djer jo findes poe."

Og hans Tanker tog Æventyrflugt ved at tænke paa den lune Stue og paa Bogen, og han saa næsten medlidende paa Trofast, der stadig snorkede lydeligt.

„Ja, en Mennisk har no allywel et bette kon forud for et sølle Kræ", mumlede han, idet han medynksfuld og varsomt lagde det slidte Dækken over Hunden.

— — — Aaret efter havde den gamle Faarehyrde virkelig den lune Stue. Han var kommen i Fattighuset. Og med den megen Lediggang fik ogsaa han Nykkerne.

Hver Morgen kunde man se ham ligesom de andre Storborgere gaa Tur. Til Spadserestok havde han den Kæp, han i fordums Tid jagede Faarene med. Men han holdt ikke af at gaa Vejen om ad de kendte Marker, hvor hans Faarehjord var; thi det skar lige ind i hans gamle Hjærte, naar han saa, hvor ilde hans Efterfølger handlede med Trofast. Naar den sov allerbedst, blev den vækket med Slag for at jage Faarene sammen.

„Det er den nymodens Tid," sukkede den Gamle. „Jen har ingen Ansvar, jen kaster al Ting over paa andre — og undser sig ikke en Gang ved at drav' det øver poe et sølle umælende Dyr."

Faarehyrden søger sig derfor andre Spadsereveje, helst de roligste og fineste. Han gaar der, hvor alle de gamle Pensionister gaar, og han tager sin gamle Hue dybt af for hver en, han møder. Og de gamle Mænd tager igen Hatten lige saa dybt af for ham.

„Det er det skjønne ved den nymodens Tid," siger han, „saadan i det hele taget er Folkens slet ikke storagtig."

Og han spadserer videre — ind i det visne Løv — vi-

dende, at den lune Stue venter ham, og drømmende om at læse den gode Bog, han ikke har.

Men han har ikke opgivet Haabet. Han ved, at med

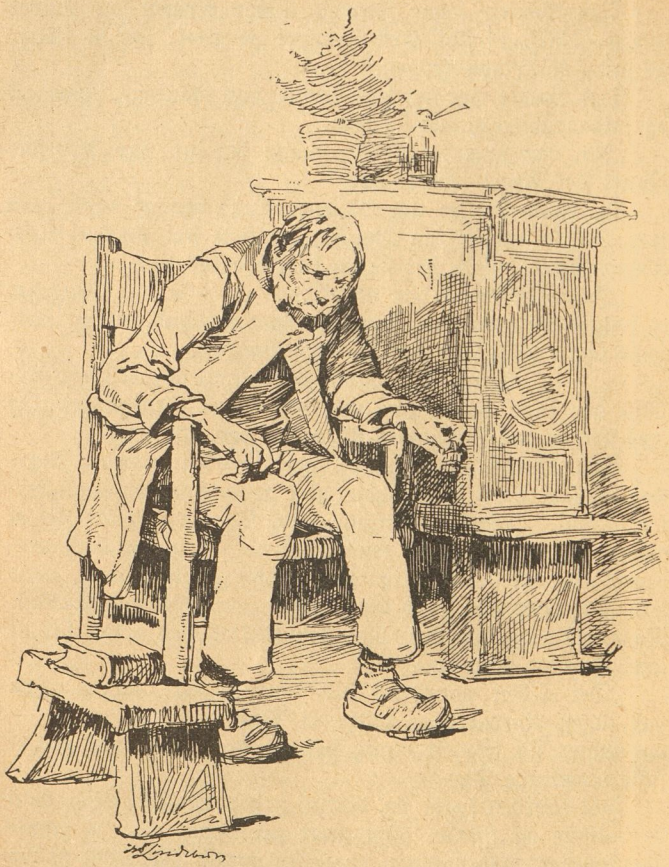

Julen kommer Almanakken. — Et lille „Julelys", en „Julestrøst" eller et ganske lille „Julebrød" kan maaske ogsaa til den Tid liste sig ind ad Fattighusets Døre.

„Aak ja, aak ja," sukker han, „naar jen endda naaer-ed, inden jen lukker sin Ywn."

Inger Kaas

Historisk Fortælling af Anders J. Eriksholm.
Illustreret af Gudmund Hentze.

Foraaret var kommen sent. Skønt Træer og Buske allerede i Begyndelsen af Marts stod med store, svulmende Knopper, havde Udfoldelsen ladet vente paa sig. En Eftervinter med Sne og Hagl og svidende Vinde havde gjort Knopskudene brune i Kanterne og faaet de grønne Spirer til at gemme sig paany. Først da Majsolen holdt sit straalende Indtog, brast Knoppernes Svøb, Blomster og Urter vovede sig atter frem, og den sommergrønneste Herlighed bredte sig over Jorden saa langt og vidt, Øjet rakte.

Nu var Luften lys og lind, der var Sol over alle Veje, Blomster i alle Haver, duftende Urter langs Hegn og Gærde. Det var en Lykke at føle Solens Varme over sit Hoved, at aande Vaarens Duft i brede Drag efter Vintrens lange Indespærring i kvalme Stuer og halvmørke Kamre! Det var, som man paa en saadan Dag, hvor tusind Haab spændte deres gyldne Traade, ret fornam og fattede Livets Lykke . . . .

Det var en Dag i Aaret 1596.

I den store Abildhave ved Holbæk Slot gik tre unge, adelige Jomfruer og talte sammen paa munter og skæmtsom Vis. De to var Døtre af Lehnsmanden paa Slottet, Christoffer von Festenberg-Pachs, den tredie, Inger Kaas, var en Slægtning af Lehnsmandens Hustru, Sofie Galt, der havde fostret den unge Pige op i sit Hus, siden hendes Forældre døde.

Inger Kaas var langt den smukkeste af de tre. Hendes Haar var blankt og blødt som Silke, Øjnene store, mørkebrune med en dyb, fløjelsagtig Glans, Munden lille og fast, vant til at tie og tale til rette Tid. Et lille rosenrødt Ar ved hendes venstre Tinding skjultes næsten helt af Haarets bløde Fald. Ansigtets Træk var fine og kloge, og der var en ejendommelig Ynde udbredt over hendes ranke Jomfruskikkelse.

Og saa var Inger Kaas endnu ikke fyldt tyve Aar.

Omtrent jævnaldrende med hende var Jomfru Helle, men hun saa' ældre ud. Hun var lige saa mørk som Inger var lys. Hendes Haar og Øjne var næsten sorte, og Brynenes Buer var svære og kraftige. Hun lignede sin Fader og havde det samme haarde Drag om Munden som han. Hendes Væsen havde noget myndigt og bydende over sig, Øjnene kunde funkle med en lidenskabelig Glans, og der var kun ringe Slægtslighed mellem hende og Søsteren, den tre Aar ældre Jomfru Lisbet, der syntes at være Blidheden og Hjærtegodheden selv.

De unge Piger havde plukket Kviste af de blomstrende Frugttræer — Blomsterne hang som en duftende Sne paa alle Grene — og Inger Kaas havde slynget en blomstrende Æblekvist om sit Haar, da Lyden af en Hests Hovslag pludselig fik dem til at vende Blikket mod Vejen langs Abildhaven. Gennem Grenenes Næt skimtede de en adelsklædt Rytter, og da Rytteren kom nærmere og ikke længere skjultes af Træerne eller Buskene, viste det sig, at det var Ejler Lindenov til Bækkeskov.

Ejler Lindenov havde straks faaet Øje paa de unge Piger og løftede smilende sin fjerprydede Hat. Helle og Lisbet besvarede hans Hilsen ved at vinke med de Blomsterkviste, de holdt i Haanden, men Inger Kaas var bleven staaende ganske stille, og der var med ét kommen et vemodigt Drag over hendes Aasyn.

„Vi talte nylig ved om Bejlere", udbrød Jomfru Lisbet muntert. „Naar vi taler om Solen, saa skinner den. Ret nu ved din Fæstemand i Gaarde, Helle!"

„Jeg véd ikke af nogen Fæstemand at sige", svarede Jomfru Helle koldt. „Er det Ejler Lindenov, du mener,

da har han ingentid talet Elskovens Ord til mig eller søgt at vinde min Gunst".

„Nu, nu, Helle, det kan vel ske alt i Tiden, som kommer," trøstede den godhjærtede Lisbet. „Jeg kan vel vide, at du føler dig krænket over den synderlige Adfærd, Ejler viste, da han sidst var i Besøg hos os, men det vil vorde anderledes, eftersom han lærer dig at kende, og du vil sikkert snart blive hans Fæstemø for Gud og Mennesker. Det er jo nu mange Aar siden, og du var halvt et Barn, da du blev lovet bort til Ejler. Jeg husker endnu Dagen —"

„Ogsaa jeg mindes den," faldt Helle ind. „Gamle Hans Lindenov og Fader sad oppe i den blaa Stue og drak og pokulerede. Mangen Kande Øl og Mjød var tømt, da jeg trén ind i Stuen, og Hans Lindenov drog mig op paa sit Skød. „Se her, gode Christoffer," sagde han, „her er ret en Kone for min Ejler — hvad siger du dertil?" Og Fader nikkede og skænkede i Stobene, og der blev drukket paa Glædskab og Frændskab imellem dem."

Jomfru Helle brød pludselig ud i en spottende Latter: „Om jeg ikke husker fejl, blev der ved samme Lag handlet om to Trækstude og en Drift Faar, vi skulde have fra Bækkeskov! Det var ret et synderligen angenehmt Kompagniskab, jeg var kommen udi — tykkes dig ikke, Inger?"

Inger havde staaet lidt affides, uden at tage Del i Søstrenes Samtale, men da Ordet henvendtes til hende, nikkede hun til Helle og lo.

Jomfru Lisbet stirrede et Øjeblik ufattende paa de to lattermilde Ungmøer. Saa skyndte hun sig op mod Slottet for at træffe huslige Forberedelser i Anledning af den ankomne Gæst, og Helle og Inger fulgte langsomt efter.

I den grønne Sommerstue, der vendte ud mod Havens gamle Linde, var den fremmede Junker bleven ført til Sæde. Det var en ung Mand med brede Skuldre, et friskt og kækt Ansigt og et livligt Væsen.

Den gamle, næsten halvfemsindstyveaarige Lehnsmand havde taget imod ham paa det bedste, og en Tærne var just ved at sætte en Kande Rostocker-Øl paa Bordet foran Gæsten, da Gaardens unge Jomfruer traadte ind.

Ejler Lindenov hilste dem alle venligt og med hofmands-

mæssig Artighed, men en opmærksom Jagttager kunde ikke undgaa at lægge Mærke til, at hans Øjne med synderligt Velbehag hvilte paa Inger Kaas' fagre Skikkelse.

„Nej, men Inger!" udbrød Lisbet Pachs. „Tror jeg ikke, du bærer Blomster i Haaret, som var du smykket til Gæstebud!"

Inger havde rent forgættet de rødhvide Æbleblomster, hun ude i Abildhaven havde stukket i sit Haar, og hun skyndte sig nu at fjærne dem fra deres Plads.

Ejler Lindenov rakte afværgende Haanden frem, da hun vilde kaste Blomsterne bort.

„Om I vilde forunde mig en af eders Æbleroser," bad han, „da vilde jeg skylde eder Tak derfor."

„Kun ringe en Gave at takke for," sagde Inger smilende, idet hun brød en Klynge Blomster af Æblekvisten og gav ham, men da hun saa' et vredesfunklende Glimt i Helles mørke Øjne, forlod hun straks derpaa Stuen.

Søstrene tøvede endnu en Stund. Jomfru Lisbet spurgte Junkeren om nye Tidender og om, hvordan det stod til ved Hove, og Ejler Lindenov fortalte væk, alt imedens han flittigt styrkede sig ved det gode Bryg efter den lange Ridetur i det sommerlige Vejr.

Saa vendte han sig atter mod Christoffer Pachs.

„Jeg bringer eder Hans Naade Kongens ganske venlige Hilsen," sagde han. „Som I véd, stunder Kroningsfestlighederne til, og mit Bud og Bydende til eder er, at I vil give Møde paa Frederiksborg og tage Del i Festen."

„I faar bringe hans Naade min bedste Tak, gode Hr. Ejler," svarede Lehnsmanden. „Men jeg tror, at mine Ben er blevne for gamle til Dystrend og Leg. Dog fejler jeg vel næppe, om jeg antager, at I tillige har andet Ærinde til mig, Kroningsfesten angaaende," føjede han smilende til.

„Deri har I Ret. Jørgen Munk paa Frederiksborg beder eder at skaffe til Veje, til de fremmedes Modtagelse, tredive opredte Senge —."

„Tredive opredte Senge," gentog Lehnsmanden og nikkede.

„Dernæst beder han om saa mange Drejls Duge, som det maatte være muligt at opdrive paa Lehnets Grund —."

Christoffer Pachs nikkede paany.

„I lige Maade af Tintallerkener, Tinfade og Lyseſtager, hvad I maatte være i Beſiddelſe af, ſtore og ſmaa — alt at holde rede og ſkikke til Frederiksborg, naar Jørgen Munk det begærer."

Efter de Tiders Sædvane gik der, naar ſtore Feſtligheder ſkulde holdes ved Hove, Bud ud til Kronens Lehnsmænd om at laane, hvad man manglede af nødtørftige Ting til Gæſternes Modtagelſe og Beværtning. Det ſynes derfor kun at være ſaare rimeligt, at Lehnsmændene til Gengæld blev indbudt til at tage Del i Feſten. Christoffer Pachs var iøvrigt ogſaa med ved Frederik den andens Biſættelſe 1588 fra Antvorſkov til Roskilde Domkirke, ligeſom hans Huſtru Sofie Galt, Datter af Danmarks Riges Raad, Peder Ebbeſøn Galt til Tyrreſtrup, var med i Dronningens Følge under Sørgetoget fra Slagelſe til Roskilde.

Samtalen mellem Christoffer Pachs og den unge Junker førtes videre ind paa de højtidelige Forberedelſer, man formedelſt Kroningen agtede at træffe, og da Husfruen var kommen til og havde budt Junkeren til Bords, taltes man under Spisningen ved om de fremmede Gæſter, der var i Vente.

Henimod Aften var de unge ſamlet i Roſenhaven. Jomfru Helle ſyntes at være i overſtadigt godt Lune. Hun havde taget ſin Luth med, og efter nogle Løb over Strængene, begyndte hun at ſynge:

„Jeg véd, hvor en Lind hun ſtaar,
bær Blomſter ſaa bold;
hun ſkjuler de andre for Froſt og Sne
den Vinter ſaa kold.
Det volder den eneſte, dér jeg har inden mit Hjærte."

Da Helle tav og fæſtede ſine mørke Øjne drømmende hen for ſig, faldt Jomfru Lisbet ind:

„Dér inde ſynger Droſſel og Nattergal,
de Fugle ſmaa;
dér ſynger og inde den liden Fugl,
der meſt formaa."

Nu tog Inger Kaas fat:

„Men vaare det ikke for Falkens Vrede
— vil I mig tro? —
alt inden den Lind bygde jeg min Rede,
dér vilde jeg bo."

Ejler Lindenov, der stod nærmest Jomfru Inger, sluttede Visen med sin smukke, dybe Stemme:

„Det er ingen Lind saa grøn,
derom jeg kvæder;
det er saa høvisk en Jomfru,
mit Hjærte glæder.
Det volder den eneste, dér jeg har inden mit Hjærte."

Hans Øjne hvilte paa Inger, medens han sang, og det var hende, som alle Vaarens lyse Forjættelser i denne Stund fæstede Bo i hendes Bryst.

* * *

Da Inger var kommen op paa sit Kammer, efter at alle paa Slottet havde begivet sig til Ro, blev hun længe staaende ved Vinduet og stirrede ud i den lyse Nat.

Hun kunde ikke tænke paa at sove. Der bølgede en fælsom Glæde i hendes Bryst. Hun vidste næppe hvorfor — om det da ikke var noget Elskovs Gækkeri, der havde hende fat! Det var hende, som var der lagt Trylleruner paa hendes Vej. Hun tyktes, at der blev vinket ad hende med hvide Slør og duftende Blomstergrene derude i Natten.

Ejler Lindenov var hende god, den Tanke gjorde hende glad og fri til Mode. Men han var Helles Fæstemand, den Sag var afgjort mellem Slægterne for mange Aar siden? Nu, om saa var, da var Ejler vel Mand for at staa slig Afgørelse imod. Var der ikke Tegn nok forhaanden paa, at hans Hu ej stod til Helle?

Som nu i Vinter, da Føret var glat, og Inger var snublet og faldet ned ad den høje Stentrappe, saa hændelsesløst, at hun havde slaaet Hul i Tindingen, og Blodet piblede frem, — da var Ejler den første, der var kommen til, og han havde fanget hende op i sine Arme og visket Blodet af hendes Ansigt, hvorefter han trykkede et Kys paa det lille rosenrøde Saar i hendes Tinding.

Dengang skulde Trolovelsesgildet mellem Ejler Lindenov og Helle Pachs have fundet Sted, men Ejler fik det af uvæsentlige Grunde opsat, skønt Helle og hendes Forældre havde været fortørnede derover. Christoffer Pachs havde dog holdt gode Miner med Ejler, saasom denne ejede betydelige Rigdomme og stod i stor Anseelse ved Hove. Desuden haabede

den gamle Lehnsmand, at Tingene lempelig kunde bringes i Lave, naar der blev givet Stunder dertil. . . .

Nej, Inger kunde ikke sove. Der var saa mange Uroens Tanker, der spøgede i hendes Hjærne, saa mangt et Længslens Begær, der brød sig Vej i hendes Bryst. Hun kastede et Tørklæde om sine Skuldre, og stille listede hun sig ned ad Trappen, ud i Haven.

Dernede under de høje Linde, der bredte deres skyggende Kroner saa vidt og tæt, dér havde hun stundom søgt før, naar der var Uro i hendes Sind, og did styrede hun ogsaa nu sine Skridt.

Men hvad var det? Sad der ikke en Mand paa Bænken under Træerne, helt inde i Skyggen? Hun vilde ilsomt flygte bort, hvorfra hun var kommen, men den mørke Skikkelse havde hurtigt rejst sig fra Bænken, greb hendes Haand og drog hende til sig — og i det samme opdagede hun, at det var Ejler Lindenov.

„Inger, hjærtenskære Inger," bad han, „gaa ikke fra mig! Eder er det, jeg har søgt — eder alene."

„Slip mig, Hr. Ejler!" hviskede Inger aandeløs, idet hun søgte at vride sig ud af hans Tag. „Slip mig, hører I? Jeg kunde ikke sove — mit Bryst var saa underlig bespændt; derfor listede jeg mig ned fra mit Kammer. Men ej er jeg kommen hid til Stævnemøde."

Junkeren fornam, hvor den unge Pige skælvede, og han søgte lempelig at bringe hendes Sind i Ro.

„Ingerlille! Nu, da gode Aander har ført eder til mig, nu maa I høre, hvad jeg har at sige eder. Forlængst har jeg ønsket en Ende paa den uværdige Stilling, hvori jeg uden egen Skyld er kommen. I Morgen den Dag maa det ske. Om min Fader har gjort nok saa dyre Løfter til Christoffer Pachs, jeg agter dem ej en Hvid! Jeg elsker ikke Jomfru Helle og kan ikke ægte hende — til dig, gode Inger, staar mit Sind; hører du, til dig alene; vredes ikke paa mig, skyd mig ikke fra dig —"

Ejler Lindenov havde grebet Ingers Hænder; men da han bøjede hendes Hoved ind til sig og kysfede Arret i hendes Tinding, lænede hun sig mod hans Skulder og brast i Graad.

„Inger, hjærtenskære Inger, er det Svaret, du giver paa min Bejlen — gør den dig kun saa inderlig forstemt og bedrøvet?"

Da tvang Inger Graaden tilbage, og hendes klare Øjnes Glans lyste Junkeren i Møde gennem Sommeraftenens Skumring.

„Det skal du vide, Ejler," sagde hun, „at ingen har gjort mig saa glad som du! Det var under et Overmaal af Lykke, at Taarerne kom mig i Øjnene. Tilgiv mig, Hjærtensven!"

„Inger, lille Inger," hviskede Ejler Lindenov bevæget, „saa rig du har gjort mig!"

Men efter Øjeblikkets Lykkefølelse faldt Ængstelsen for Virkningerne af det gjorte Skridt som en ond Skygge over Ingers Sind.

„Mine Frænder vil sætte sig imod vor Forbindelse," sagde hun, „de vil sige, at du har forskudt Helle for min Skyld."

„Vær uden Frygt derfor," trøstede Ejler. „Christoffer Pachs vil vide at tage Sagen som det anstaar sig en Mand af Fornuft og sund Dømmekraft. Og hvad Jomfru Helle anlanger, da vil hun ej pukke paa sin Ret overfor en Mand, der intet elsker hende —"

„Det vil hun ikke, Hr. Junker, vær I kun vis derpaa," lød Jomfru Helles Røst i samme Nu, fuld af ætsende Spot. Det raslede i Buskene, og et hævngnistrende Blik traf Inger.

„Tøjte!" hvæsede Helle, idet hun som en Slange gled forbi den skælvende Pige, op imod Slottet.

Inger rev sig løs fra Junkerens Favn, og opfyldt af mørke Anelser vaklede hun tilbage til sit Kammer. Men Ejler Lindenov blev staaende raadløs som en, der uforvarende har kaldt et Uvejr over sit Hoved.

* * *

I Christoffer Pachs' Dagligstue fandt næste Morgen et hæftigt Optrin Sted, og Optrinet endte med, at Ejler Lindenov uden nogen Hilsen forlod Slottet.

Han havde ikke faaet Lov til at tage Afsked med Inger Kaas. Paa Husfruens, Sofie Galts, Befaling var hun bleven lukket inde i et af de smaa halvmørke Gavlkamre, og den strænge Frue havde ladet hende forstaa, at hun havde

en langt ublidere Medfart i Vente, om hun ikke godvillig slog enhver Tanke om Ejler Lindenov af sit Hoved.

Lidt før Aften lød en raslende Lyd af Husfruens Nøgleknippe udenfor hendes Dør, og Sofie Galt traadte ind i Kamret.

Hun betragtede den unge Pige med et skarpt forskende Blik. Inger sad paa en Halmstol og stirrede hen for sig med foldede Hænder. Hendes Kinder var blege, men hun græd ikke. Øjnene var uden Taarer, en stilfærdig tilkæmpet Ro prægede hendes Væsen.

„Nu, hvad Svar har du at give mig?" spurgte Fru Sofie. „Vil du, som jeg alt en Gang har spurgt dig, skikke Ejler Lindenov det Bud, at du ingensinde kan blive hans Hustru?"

„Hvor kan jeg gøre det?" spurgte Inger stille. „Kan jeg give Afkald paa Lykken, naar den bydes mig til? Jeg elsker Ejler Lindenov, og han har givet mig sit Ord."

„Ved natligt Stævnemøde — ja! At du ej blues ved at nævne dette? Tvi dig, Inger, tvi!"

„Jeg har intet at blues for," sagde Inger og løftede sit Hoved. „Ingentid har jeg gjort mig skyldig i usømmelig Færd. Da jeg i Aftes gik ned i Haven, var jeg ej vidende om Ejlers Nærværelse."

„En faar tro dig, som ens Sind er til," udbrød Fru Sofie spottende. „En ærbar Mø strejfer ikke om ude ved Nattetid! Men dette er altsaa Takken for min Godhed imod dig? Du nægter mig Lydighed — du vil gaa dine egne Veje, efter dine egne Lyster!"

„Tilgiv mig! I har været god imod mig, det er sandt. Men — ej kan jeg føje jer i dette."

Inger rakte bønlig Haanden frem, men den strænge Frue var ej til Sinds at lade sig forsone. Harmen brændte i hendes Kinder, og hun traadte et Skridt tilbage i Kamret.

„Vide skal du, Inger, at du vil haardt komme til at angre din Genstridighed. Har Ejler Lindenov stormodig vraget Helle, da vil du ej komme til at hovere i hendes Sted! Aldrig skal du vorde Ejlers Hustru!"

„Hvad har I da i Sinde med mig?" spurgte Inger angst. Graaden stod hende op i Halsen.

„Det vil du faa at se. Vi har Midler i Hænde til at straffe din Forvorpenhed."

Fru Sofie skred værdigt hen imod Døren. Atter raslede Nøgleknippet, og den unge Pige var alene.

Et Par Dage blev hun overgivet til sine egne lidet lystelige Tanker og Grublerier over, hvad Fremtiden vilde bringe. Da traadte Fru Sofie en Aftenstund ind i Kamret og opfordrede hende til ufortøvet at følge med. Efter at være iført Rejseklæder blev hun ført ned i Borggaarden, hvor en Vogn holdt rede til at køre hende bort. Idet Inger steg ind i Vognen, kom Lisbet Pachs ilende til, omfavnede hende hjærteligt og trykkede grædende et Kys paa hendes Læber.

Saa rullede Vognen bort — hvorhen vidste Inger ikke. Blandt Folkene hed det sig, at Jomfru Inger skulde bringes udenvælts til Lehnsmandens Frænder i Schlesien. Saaledes havde Fru Sofie ladet sige, og ingen vidste andet.

Men om Natten, da alle var gaaet til Ro, vendte Vognen tilbage. En afmægtig Kvinde blev baaret over Gaarden og i største Gedulgthed bragt ned i et af Slottets Kælderrum. Derpaa muredes Døraabningen til, og kun en Firkant paa en Alens Højde og Bredde blev levnet. Den firkantede Aabning dækkedes med en Lem, og de natlige Arbejdere forlod det skumle Fængsel, udslettende hvert Spor af, hvad der i Nattens Løndom var foregaaet.

Inger Kaas var bleven levende indemuret.

Alle Vegne var Kroningsfestlighederne paa Tale. Fremmede Sendebud fra udenrigske Hoffer var ankomne til Frederiksborg, og ogsaa de hjemlige Gæster havde begyndt at give Møde. De af den stedlige Lehnsmand, Jørgen Munk, forlangte Ting, Senge og Duge, Kar og Fade og andet mere, var forlængst bleven sendt til Frederiksborg, og der herskede stor Travlhed med at bringe alt i den rette Gænge.

Ejler Lindenov havde fuldt op at tage Vare. Som Kongens Hofmarschal var hans Nærværelse i Frederiksborg ikke blot nødvendig, men en stor Del af Byrden ved den festlige Ordning hvilte paa hans Skuldre. Desuden bragte hver Dag

nye Gæster og nyt Rykind paa Slottet. Han havde ikke faaet Tid til at ofre mange Tanker paa den Sag, der dog laa ham saa stærkt paa Sinde. Vel havde han alt, da han hin Morgen red fra Holbæk Slot, taget under Overvejelse at faa Inger bragt til hans Fætter, Fru Mette Lindenov paa Gavnø, men han ønskede helst at give Tid dermed, saa Christoffer Pachs' og Fru Sofies Vrede kunde lægge sig, og det faldt ham intet Øjeblik ind, at der vilde blive handlet ilde med Inger.

Endelig var Kroningsfestlighederne til Ende, og Ejler Lindenov kunde tænke paa sine egne Anliggender. I Frederiksborg var der endnu fuldt op af Fremmede, og alle Værtshuse og Herberger var optagne af Gæster, der havde overværet Festlighederne. Man kunde næppe gaa ti Skridt paa Gaden uden at møde adelige Fruer og Jomfruer i Fløjl og Sindal brømmede Klæder, og i Vinstuerne og Ølknejperne hang unge Junkere over Kort og Tærninger.

Ejler Lindenov agtede sig til Gavnø for at raadføre sig med Fru Mette om Sagen med Inger, da han en Dag paa Gaden løb lige paa Jomfru Lisbet Pachs og hendes Søster Helle. Han standsede og hilste, og Jomfru Lisbet rakte ham, venlig og utvungen som altid, sin Haand.

Men om Helles Læber spillede et ondt Smil.

„Jeg kan hilse eder fra eders Fæstemø, Hr. Junker," sagde hun. „Som det kanske næppe er eder bekendt, har hun for en rum Tid siden forladt sine Frænders Hus og er draget bort."

„Er Inger rejst?" udbrød Ejler Lindenov bestyrtet. „Taler I sandt, eller vil I kun have mig til Bedste? Hvorhen er Inger draget?"

„Ja, i det Kapitel kan jeg ikke være eder til Tjeneste," svarede Jomfru Helle spydigt. „Om jeg har forstaaet Sagen ret, da er Inger draget saa langt af Lande, at eders brændende Elskov kanske bliver en Kende afsvalet, inden I finder hende igen."

Der brændte Ejler et hvast Svar paa Læben, men han bed det i sig igen. Jomfru Helle skulde dog ikke vinde den Sejr, at han tabte Herredømmet over sit Sind og gav sig til at mundhugges med hende paa aaben Gade. Kan hænde

var det bare et Løgnens og Ondskabens Væv, hun søgte at spinde ham ind i?

Han greb pludselig Jomfru Lisbets Haand, og hans Øjne vogtede ængsteligt paa hendes Ansigt.

„Jomfru Lisbet," bad han, „I maa sige mig Sandheden. Er Inger ikke mere paa Holbæk Slot?"

„Nej," svarede Lisbet. „Hun er draget til min Faders Slægtninge i det Tyske. Andet véd jeg ikke."

„Da faar I dog Tak for det lidet, I véd. Har man villet skille mig ved Inger, da skal det med Guds Hjælp ikke lykkes."

Ejler Lindenov tog Afsked med Søstrene, og en Uges Tid derefter drog han ud af Landet. Han var saare forhaabningsfuld til Mode, men som Tiden gik, tærede det paa Haabet, og af den, han søgte, fandt han intet Spor.

* * *

Men i den mørke Fangekælder paa Holbæk Slot sad Inger Kaas overladt til Ensomhedens Gru, gemt bort fra Dagens Lys, fra Solen og den blaa Himmel.

Hvor var Timerne tunge, hvor sneglede Dagene sig afsted, og hvor var Nætterne lange og endeløse!

Den eneste Afveksling i hendes Ensomhed var ved Aftentid, naar Morten Gaardfoged bragte hende en Skaal Mælk og Levninger fra Herskabets Maaltider. Da blev Lemmen draget fra, medens hun spiste, og hun gav sig god Tid dermed, hvor meget end Morten skyndte paa hende. Gaardfogden var hende god, men han var sin Herres tro Tjener, der passede nøje, at Lehnsmandens Bud og Forskrifter overholdtes. Og Lehnsmandens Bydende var, at ingen af Gaardens Folk maatte vide noget om Inger Kaas' Skæbne. En ung Kælderssvend, der hin Nat havde været medvirkende ved Ingers Indespærring, var Dagen derefter bleven skikket bort med en Sum Penge, og det var Lehnsmanden godt tilpas, at Svenden, hvis Hang stod til Eventyr, var draget ud af Landet.

Saa sad da Inger stille og upaagtet i sit Fangebur, og Livet paa Slottet gik sin vante Gang som før. Fængselskælderen var et hvælvet Rum, henved fire Alen langt og af

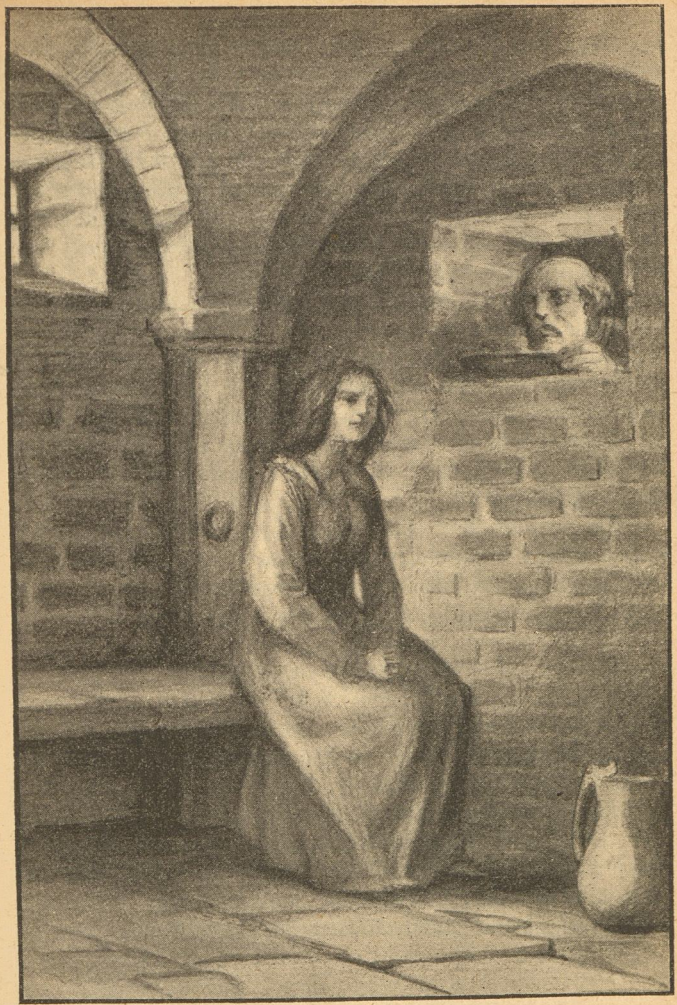

samme Bredde. Det eneste Bohave derinde var et Sengested, et Bord og en Stol. Fra et ganske lille gitret Vindue højt oppe trængte en svag Lysning ind i Rummet. Gulvet var

lagt med røde Fliser, men var fugtigt og slibrigt. Murene, der skilte den fangne fra Omverdenen, var over tre Alen tykke.

Inger kunde raabe, græde eller klage sin Kvide — hendes Røst kunde dog ikke bære Bud til nogen levende Sjæl.

Følelsen af hendes Magtesløshed gjorde hende efterhaanden tavs og indesluttet. Der kom ingen Klage over hendes Læber, og hun bønfaldt ikke mere Morten Gaardfoged om at fri hende ud af dette mørke Hul, saaledes som i hendes Fangenskabs første Dage.

Hun lærte at finde sig i det uundgaaelige og at bære sin tunge Skæbne.

Hvor havde hendes Kærligheds Lykke dog været skrøbelig! Bristet var den som en gylden Boble, et skinnende Glar. Hvor stedtes Ejler Lindenov i Verden? Havde han kanske alt glemt hende af Sinde? Hvi kom han da ikke og friede hende ud af Fængslet? Sæt, om han alligevel var bleven Helles Fæstemand?

Nej, troløs var Ejler ikke. Hvor huskede Inger den varme Glans i hans Øjne og Klangen i hans Stemme, da han hin Aften i Rosenhaven havde sunget:

„Det er ingen Lind saa grøn,
derom jeg kvæder,
det er saa høvisk en Jomfru,
mit Hjærte glæder."

Det var Tanken om Ejler Lindenov, der holdt Inger oppe i Ulykken og hindrede Vanvidets røde Taager i at sænke sig over hendes Sjæl.

Saa stærk var hendes Tro paa hans Kærlighed, at den bar hende over Tungsindets og Fortvivlelsens Afgrunde. Derfor kunde Haabets Lysstraale bryde sig Vej ind i hendes Dages Mørke og i de ensomme Nætters Gru.

Og ved denne Lysstraale levede Inger Kaas.

* * *

Et Aar var gaaet hen. Helle Pachs havde hurtig trøstet sig over at være bleven forsmaaet af Ejler Lindenov. Da Jørgen Rud til Vedbygaard kort derefter bejlede til

hende, havde hun uden Tøven svaret Ja, og deres Bryllup var nylig bleven fejret.

Jomfru Lisbet tog efter Brylluppet Ophold paa Sigersholm, en nu nedlagt Herregaard, der var i Christoffer Pachs' Eje. Der var ikke længere nogen Ungdom paa Holbæk Slot. Den gamle Lehnsmand havde begyndt at gaa i Barndom og overlod ganske Styret til sin myndige Frue, der førte det med fast og sikker Haand.

Ejler Lindenov flakkede om i Udlandet. En Aften hændte det, at han i et Herberge kom i Tale med en ung Karl, der fortalte, at han for et Aars Tid siden havde tjent som Kælderssvend hos Christoffer Pachs paa Holbæk Slot.

Junkeren spurgte ham nærmere ud, og Svenden forklarede da, at han af Christoffer Pachs havde modtaget en Sum Penge for at drage bort, fordi han havde været med ved Indemuringen af en fornem Jomfru, om hvis Brøde han dog intet vidste.

Ejler Lindenov havde hørt til i største Spænding. Han tvivlede intet Øjeblik paa Sandheden af Svendens Forklaring, ej heller paa, at det var den stakkels Inger Kaas, der var bleven indemuret. Endnu samme Dag gjorde han sig rejsefærdig, og efter hans Ønske ledsagede den fremmede Svend ham til Danmark.

En Eftermiddag ud paa Somren red de ind paa Holbæk Slot. I sin Varetægt havde Ejler Lindenov et kongeligt Beskærmelsesbrev for Inger Kaas. Han opsøgte Morten Gaardfoged og bød at føre ham til det Sted, hvor Jomfru Inger sad fangen, og den forskrækkede Gaardfoged, der saa' Kongens Segl, adlød rystende Junkerens Befaling uden at spørge den naadige Fru Sofie til Raads.

Den tilmurede Aabning i Døren til Ingers Fængsel blev i Hast gjort saa bred, at et Menneske kunde slippe derigennem, og en Stund efter holdt Ejler den skælvende Inger i sine Arme. Der brød et Skrig over hendes Læber, men hun havde intet Ord for sin Glæde. Stille gemte hun sit Hoved ved hans Bryst og brast i Graad.

En lindrende Graad, der bragte Forløsning for en mørk og knugende Uhygge, for Dages og Nætters angstfulde Gru. . . .

Men da Inger førtes op af Fængselskælderen og fornam den friske Luft stryge om sin Pande, da lukkedes hendes Øjne, og hun segnede om i Junkerens Arm.

„Hjælp, Gud, hun dør!" udbrød han angst og stirrede raadløs omkring.

Han havde ikke lagt Mærke til, at en Vogn var kørt ind i Gaarden, før han pludselig saa' Jomfru Lisbet Pachs

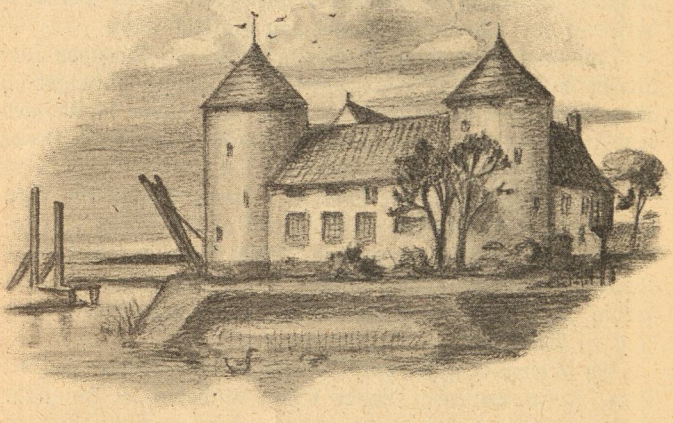

staa ved sin Side, kærligt bøjende sig over den afmægtige Inger.

Den godhjærtede Lisbet havde ikke været vidende om, hvorledes der var handlet med Inger, som hun troede i udlændiske Frænders Varetægt.

Hurtig fik hun skaffet Vand, og da Ingers Læber var blevne vædede, slog hun Øjnene op igen.

Men hun var altfor svag til at kunne taale en lang Rejses Besvær, og Ejler Lindenov tog derfor med Glæde mod Jomfru Lisbets Tilbud om at føre Inger til det nærliggende Sigersholm, hvor hun under Lisbets gode og kyndige Pleje snart kom saaledes til Kræfter, at hun kunde drage til Ejlers Faster, Fru Mette paa Gavnø.

Endnu førend Somrens grønne Blade var ombyttede med Høstens brogede Pragt blev Ejler Lindenovs og Inger Kaas' Bryllup fejret paa Bækkeskov med stor Højtidelighed. Brudens Kinder var blege, men hun var fager som før, og af hendes store Øjne straalede en ren og dyb Lykkes Glans. Den bitre Ulykkens Tid, hun havde lært at kende, havde givet hendes Skikkelse et Præg af aandelig Adel, og hun hilstes af alle med Ærbødighed og Venlighed.

Men i lang Tid blev der talt om den indemurede Jomfru paa Holbæk Slot, og da i senere Tider et Menneskeskelet blev fundet i et af Kælderrummene, blev Fundet deraf sat i Forbindelse med Fortællingen om den adelige Jomfru, der engang havde siddet indespærret i en af Fængselskælderne under Slottet.

Hvad man aldrig angrer.

At man altid udlægger andres Ord og Handlinger i den bedste Mening.
At man altid holder et givet Løfte.
At man er ærlig i sin Forretningsvirksomhed.
At man lukker sit Øre for Bagtalelse.
At man hører, inden man dømmer.
At man viser Bagtaleren Døren.
At man beder om Undskyldning, naar man har fejlet.
At man har Medfølelse med de forkomne.
At man tænker, inden man handler.
At man altid gør sit Bedste.
At man har lidt tilovers til de Fattige.
At man tror paa Menneskenes Udviklingsmulighed.

Efter Fyraften.
Maleri af H. A. Brendekilde. Paa Foraarsudstillingen 1903.

Bag Skovens mørke Tæppe
staar Sol i Aftenglød,
i Landsbygadens Ruder
den luer gyldenrød;
fra Hegnet spreder Hylden
sin sommerlige Duft,
og Svalen klover kvidrende
den lune Aftenluft.

Fra Grøftens Skrænter høres
en enlig Hones Kluk;
den stiger op og lytter
til Poppelkovets Suk,

mens hist fra Klovermarken,
hvor Duggen falder paa,
en sovnig Ro begynder
et „Muh!“ — og gaar i Staa.

Hvor Aaen krydser Vejen
og risler frisk og klar,
der stikker Byens Fædre
til Aften=Pasiar.
Naar Dagens Dont har Ende,
man smøger sin Tobak
og faar sig med sin Nabo
en lille sindig Snak.

Jens Murer fører Ordet
— han har det i sin Magt —
om stort og smaat i Byen
og om, hvad Niels har sagt;
om Huset, han har hvidtet,
om Skat og Politik,
mens Christen Hjulmand svarer
med et Smil og et Nik. —

Men har den sidste Svale
faaet kvidret sit Godnat
og Christen Hjulmands Kone
faaet puslet sin Skat,
og har hun følt til Tøjet
paa det grønne Stakit —
saa banker Jens sin Pibe ud,
og saa gaar hver til sit.

Vilh. Bom.

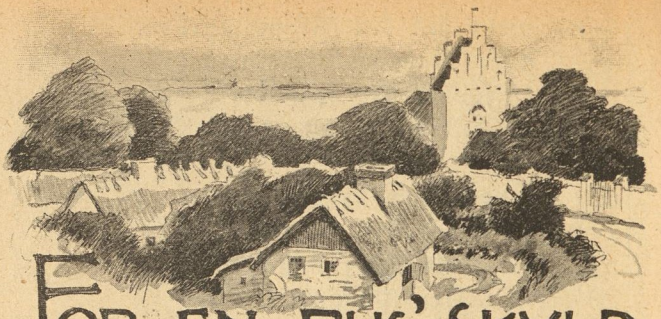

FOR EN RUS' SKYLD.

Af Sophie Breum.
Illustreret af Paul Fischer.

Jnger Søren Hjulmands var en af de skrappeste til sit Arbejde der i Sognet.

Huset holdt hun, som det var blæst. Søren og lille Hans Peter passede hun som den bedste. Kreaturet saa hun ogsaa efter. De havde en Ko og et Par Faar. Endda tjente hun mangen Extraskilling, naar der var Fremmede hos Doktorens eller i Præstegaarden. Ja, helt ovre fra Birkedommerens sendte de undertiden Vogn efter hende. Hun var saa godt kendt med Opvartning og den Slags, fra hun tjente hos den forrige Præsts.

Hver Lørdag sad hun til Torvs inde i Købstaden med Æg, Rygeost og Urter fra Haven.

Det var meget hendes Skyld, at det skæppede saa godt i Sparekassebogen. Søren hængte ogsaa godt i, — naar det onde ikke var over ham.

Og arbejdes maatte der, dersom de til Foraaret 1900 skulde faa samlet de 500 Kr., som unge Anders vilde have i Udbetaling paa Huset.

Det hængte saadan sammen, at gamle Anders, Sognefogden, ejede Huset, de boede i. Og han vilde ingen Forandring gøre. I hans Tid kunde de vedblive at bo til Leje.

Men Aar 1900, naar gamle Anders blev 75, skulde hans Søn overtage Gaarden. Og han havde givet Besked paa, at han straks vilde sælge Huset. Han skulde jo betale en hel Del ud til sine Sødskende. Havde de nu ikke de 500 til den Tid, saa maatte Inger og Søren flytte.

Det var meget kedeligt, for de hængte begge to meget ved Huset og Haven, som de havde ofret en hel Del paa, og slemt var det ogsaa. Hvor skulde Søren finde et Hus nær herved, hvor han kunde have sit Hjulmagerværksted. Her var han kendt, og det var saa nær ved Købstaden, saa Inger kunde selv trække Vognen med Varerne derind paa Torvedagene.

Men de naaede vel at faa de 500, — naar blot Søren kunde dy sig.

Sommetider kom det over ham, at han maatte drikke sig plakatfuld. Og saa slog han i Stykker og gjorde Ulykker for mange Kroner.

Saa rørte han ikke Arbejdet i flere Dage efter, men sad inde i Stuen eller ude i Kostalden og grubliserede.

Han var kommen ind i det, da han tjente paa Herregaarden. Hvem tænkte paa, at det kunde faa saadan Magt med en Mand!

Han havde jo ikke været værre end de fleste Karle.

Saa endte det med, at han huggede i Bordet og lovede sig selv, at dette skulde være sidste Gang. Og saa arbejdede Søren i sit Værksted for tre. Og saa var han ikke den Mand, der ikke kunde give sin Kone et godt Ord til Tak, fordi hun havde snakket Folk til Rette, hvis Arbejde han havde forsømt.

Inger var godt lidt i hele Sognet.

— — —

Det var en Foraarsdag, efter Mellemmadstid. Inger havde luget og plantet i Haven.

Nu skyllede hun Hænderne i Vandspanden og satte sig lidt paa Dørtrinet for at hvile.

Hans Peter kom stavrende og fortalte en hel Del om en lille Hest, som Faderen havde lavet til ham, og som han gik og tøjrede rundt om i Haven. Saa faldt han til Ro paa hendes Skød med et Par Smaasten, som hun gav ham at lege med.

I den lille frodige Have duftede der saa frisk. Fra Døren og ud til Hækken groede Rækker af Gyldenlakker og Forglemmigejer. Inger syntes, at de saa nydelig ud sammen. Ellers plejede hun at have Pinseliljer der. Ude i Marken overfor stod Køerne paa Græs i en lang Række. De røde Køer og det grønne Græs var ogsaa kønt sammen.

Og aldrig syntes hun, at hun havde set Kirkegavlen saa skinnende hvid og Himlen saa lysende blaa som i Dag.

Det var da ogsaa et ganske dejligt Vejr, man kunde næsten se, hvor alting groede.

Og hvert Blad og hver Spire saa saa nygjort ud.

Ja, hvor kunde det være godt altsammen, naar bare —

Jamen, nu havde han jo været skikkelig i et Par Maaneder.

Men alligevel havde hun Skrækken i sig.

Hun kom til at se hen i Hjørnet af Haven. Der havde Søren, det første Aar de havde Hans Peter, plantet 5 Juletræer — et til hvert af Hans Peters første 5 Aar. Og han havde sagt, at ligesom de altsaa hvert Aar fik et større Juletræ, saaledes skulde deres Tilfredshed blive større Aar for Aar.

Ja, saa nydeligt han dog havde lagt det ud. En klog Mand var Søren, og dygtig og god var han da ogsaa, naar blot „det" ikke var over ham.

De havde varet hende ad, da hun og Søren skulde have Ring. Men hun havde tænkt, at det, at han havde havt en Rus engang imellem, var dog ikke saa farligt; og Søren havde svoret, at han kun skulde drikke til Maade.

Men alligevel — et Par Maaneder efter at de var blevne gifte — det var til gamle Rasmus Jørgens Begravelse — var han bleven snydefuld. Det kom sig kun af, at hun havde sagt:

„Lille go'e Søren, du skal ikke drikke flere sorte."

Saa var han bleven saa ædende gal og havde tømt Cognacsflasken lige for Øjnene af hende, og Karlene havde saadan grint og sagt, at han var et rigtigt Mandfolk, der ikke lod sig kommandere af sin Kone.

Herregud, hun vilde saamænd allerhelst lade ham styre for det hele, han havde mest Forstand til det; men naar det

kom over ham, at han ikke kunde styre sig selv engang, var hun da nærmest til at tage Tømmerne.

Hvorfor skulde hun da nu ogsaa sidde og tænke paa saadan noget bedrøveligt noget?

Nu var han da kanskesens rigtig kommen til Fornuft i det Kapitel.

„Goddag, Inger;" det var Højskoleforstanderen, som gik forbi ude paa Vejen.

Inger gik hen til Hækken, og de faldt i Snak. Da de havde staaet lidt, sagde Højskoleforstanderen:

„Naa, Inger, skal det saa ikke være Alvor med at faa din Mand ind i Afholdsforeningen?"

Inger blev blussende rød. Hun taalte ikke godt, at Folk vidste Besked med Sørens Svaghed.

„Det gøres vist ikke nødigt," sagde hun. „Det stempler ham."

„Ved du, hvad det gør, Inger?"

„Nej."

„Saa skal jeg sige dig det. Det hædrer ham!"

„Saa ved jo alle, at — at —"

„Hvorfor tror du, at jeg og mange, mange andre er i Foreningen? For Eksemplets Skyld! Og der er for Resten ingen Skam i, at en Mand søger Støtte for sin svage Vilje hos Folk, som vil og kan støtte. Det er det første Skridt til Forbedring, at man vil være ved, at det er galt med En, og at man har Hjælp nødig."

„Jeg skal med Guds Hjælp nok støtte ham," sagde Inger stille. „Der har ingen Ting været i Vejen de sidste Par Maaneder. Ikke det bitterste."

„Det fornøjer mig da rigtig at høre," sagde Højskoleforstanderen venligt. „Saa er vi nok over det tungeste."

Men saa holdt han op at smile og stod og stoppede betænksomt med Fingren i Pibehovedet.

„Det er for Resten kedeligt nok, at Marius er kommen her til Sognet igen," sagde han omsider.

Det gav et Jag gennem Inger.

Marius havde været den værste til at trække Søren med til Kros.

Aah nej, det havde ikke noget at betyde. Hun skulde da

heller ikke tro saa daarligt om sin Mand. Og skulde nogen friste ham — — naar han tænkte paa, at der ud paa Sommeren skulde komme et lille Barn, saa vilde han nok blive stærk.

Da Højskoleforstanderen var gaaet, og hun gik inde og lempede Aftengrøden — hun ventede Søren hvert Minut, han var kun gaaet et Ærinde ned i Byen — gik hun hele Tiden og tænkte paa dette.

Naar hun saadan kunde gaa i Ro og smaapusle inden Døre og tænke paa det lille Barn, saa var Inger meget lykkelig.

Gud ske Lov for hendes stærke Arme, — hun skulde slide for dem alle, om Søren skulde komme noget til.

Hun begyndte at synge, medens hun rørte i Gryden.

Endt er nu den lyse Arbejdsdag,
al dens Fryd og al dens Tugt.
Fuglen er i Reden
træt af Sang og Flugt.
Gid hvert Frø, som er lagt ned
rundt i Danmarks Rige,
vil i modig Trofasthed
op mod Lyset hige.

Natten aabner tavs sin skønne Favn,
byder trætte Sjæle Ro;
Natten heler mangen
bristet Lykketro.
Gid hver Kraft, som vindes ind
rundt i Danmarks Rige,
styrke alle ædle Sind,
at de aldrig svige.

Endt er Arbejdsdagen. — Ingens Værk
bærer Fuldendthedens Præg.
Bedre dog at stræbe
end at døse træg.
Gid hver Spire, veg og krank,
rundt i Danmarks Rige,
der til Jorden modløs sank,
genfødt frem maa stige.

Saa slap hun Skeen og løb hen i Døren.

Der lød højrøstede Stemmer og fjollet Grinen ude paa Vejen.

Inger satte sig. Hun var pludselig bleven saa slap, som om hver Knogle i hende var smuldret hen.

Lille Hans Peter kom stavrende over Dørtrinet og gemte sig hos hende.

Herregud, Purken kunde huske, at naar Far var saadan, saa var der ikke Tryghed.

Inger tog sig sammen. Hun vidste, at det gjaldt om at lade som ingen Ting, for ikke at tirre ham.

Det kneb, — for gennem Vinduet saa hun, at Marius var med, og de gik lige hen over hendes nysaaede Urtebede.

Nu slog de Døren op og tumlede ind.

„Kone, op med Bajere!"

„Her er ingen i Huset," sagde Inger.

„Saa hent hos Høkeren," raabte Søren.

„Nej," sagde Inger og saa fast paa ham.

Søren vaklede under dette Blik og begyndte at mumle om, at han vilde sove.

„Hva' Satan, er du ikke Herre i dit eget Hus," raabte Marius.

„Det skal jeg vise," snærrede Søren. „Kone, hent de Bajere!"

„Aa, lille go'e Søren, bed mig dog ikke om det," sagde Inger bønligt og tog efter hans Haand.

Søren slængte den fra sig.

Marius sad og bankede i Bordet med begge Hænder og raabte: „Øl, Kælling, Marsch afsted!"

„Bliver det til noget?" sagde Søren haardt og traadte hen imod hende.

„Nej Søren, jeg vil ikke være med at ødelægge dig."

„Jeg skal give dig ødelægge, din trodsige Kvind!" raabte Søren.

Og før Inger kunde komme af Vejen — sparkede han hende.

Der lød et hvinende Skrig i den lille Stue. Saa blev der stille.

Man hørte kun lille Hans Peters smaa Skridt og ængstelige Klynken; han reddede sig ud i Haven.

Inger laa paa Gulvet, hvid i Ansigtet og uden at røre sig.

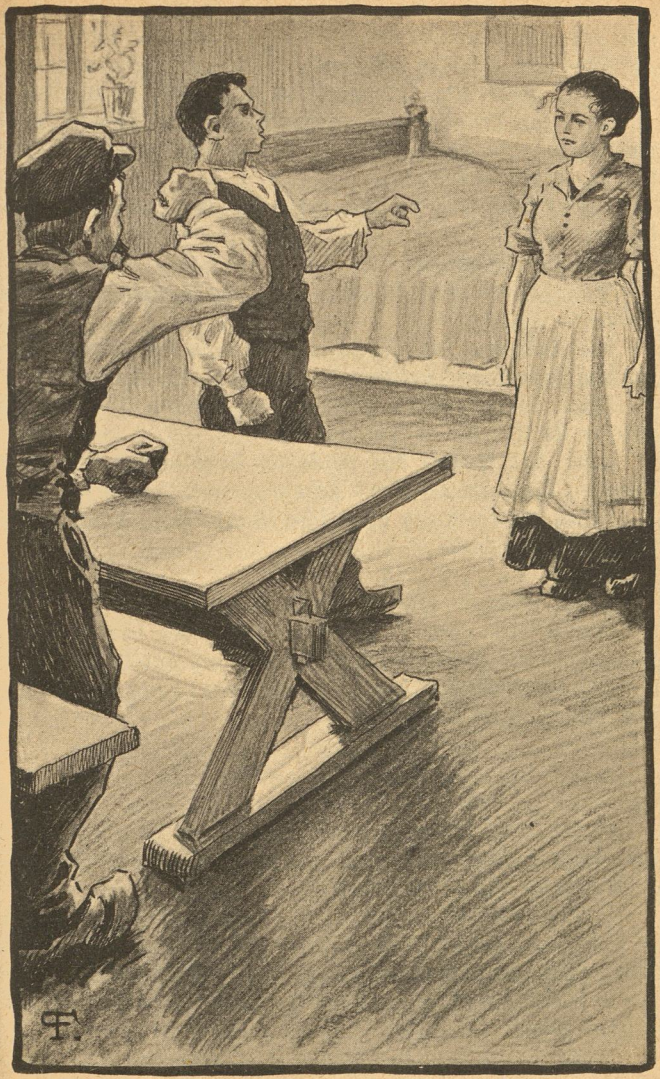

Søren syntes heller ikke, at han kunde røre et Lem, men nu kom Marius trevent til og begyndte at løfte hende.

Saa kom der Liv i Søren:

„Rør hende ikke, Slyngel!“ raabte han.

Men saa strømmede Taarerne ham ud af Øjnene. Marius skulde ikke have Skylden. Det var jo ham selv, ham selv og ingen anden.

„Hent Doktoren og Præstekonen, men rub dig!“ sagde han.

Marius luskede af.

Saa løftede han sin Kone og lagde hende ind paa Sengen.

Da Doktoren faa Minutter efter kom, stod Søren endnu som stivnet og stirrede paa Ingers hvide Ansigt.

Efter Undersøgelsen gik Doktoren hen til Søren, som stod og støttede sig til Dørkarmen.

„Du har sparket din Kone til Krøbling!“ sagde han haardt. „Om hun da ellers beholder Livet.“

„Aah Herregud, jeg ulykkelige Mand! Aah, hjælp hende, Doktor, hjælp hende!“

Søren brast i Graad.

„Gaa udenfor! Hun skal have Ro.“

Søren løb over i Stalden. Der smed han sig ned. Men Doktoren sagde til Præstekonen, som var kommen til:

„Stakkels Mand! Jeg vil nødig være i hans Sted, naar han bliver rigtig ædru.“

* * *

Inger laa i Maaneder hvid og bleg og klagede sig meget. Sygdommen tog hendes gode Humør og hendes Taalmod overfor Livets Tilskikkelser.

I Begyndelsen, da Søren var nærved at gaa i Jorden af Sorg over sin Ondskab, var det hende, der havde hjulpet ham. Men denne lange, lange Tid i Uvirksomhed inden Døre smuldrede Dag for Dag lidt bort af det, som var hendes Styrke.

Naar Søren kom ind, havde hun mangengang grædt, og naar han begyndte at lempe tilrette i Stuen, kunde hun

ligge og se efter ham, medens Taarerne blev ved at løbe over.

Søren var baade Fader og Moder i Huset i den Tid. Folk i Byen støttede dem godt.

Men hvorlænge vilde det vare?

Hun havde før set, at de, der var syge i Aarevis, blev glemte, naar de første Aar var gaaet.

Og nu stod Solen ogsaa lige Sønden ind i den lille Stue, saa hvert Støvgran kunde hun se. Hvert Støvgran — og hvert nyt graat Haar, der kom i Sørens Tinding. —

En Eftermiddag — Søren var inde at spise Mellemmad, han sad og læste højt i Avisen — kom Marius ind.

Inger blev blodrød.

Marius nikkede til hende, saa sagde han: „Du kan da vide, at saadan en ung Mand, du har, kan ikke sidde inde altid over en syg Kone."

Han havde lidt i Hovedet.

Søren rejste sig stilfærdig, og uden at sige et Ord tog han med sin ene Haand i Marius Skulder og med den anden i hans Bukselinning, og saa satte han ham udenfor og lukkede Døren.

* * *

Det var en Vinternat. Søren vaagnede ved, at Inger laa og klagede sig. Han knugede Hænderne haardt sammen. Men nu begyndte hun at græde. Han kunde høre det, skønt hun gemte Ansigtet under Dynen, for ikke at vække ham.

Det var ikke til at holde ud. Aldrig kunde han faa det af sit Hoved, naar hun klagede sig, at det var hans Rus, som havde voldt Ulykken.

Da hun ikke faldt til Ro, stod han op for at lette hende lidt og ryste Hovedpuden. Hun bad ham om at tænde Lampen.

Det gjorde han. Saa klædte han sig paa og gik ud, for at varme lidt til hende. Sommetider kunde de faa det saa godt, naar de saadan vaagede sammen en Nat.

Men alt det, Søren puslede med hende, kunde hun ikke faa Taarerne standset.

Han satte sig stille hos hende.

Inger blev ved at klemme hans Haand. Tilsidst fik hun da sagt:

„Søren, Doktoren har sagt, det kan vare mange Aar, før jeg dør."

„Du vil da heller ikke fra lille Hans Peter og fra mig."

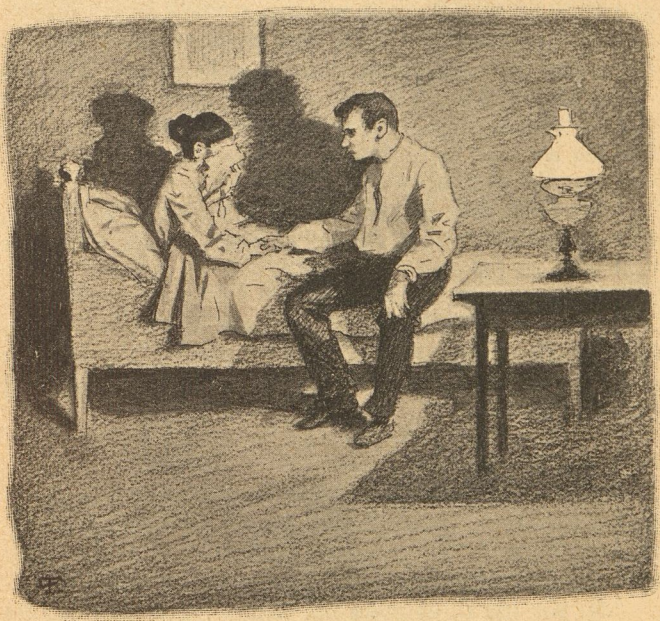

„Jamen, Søren, han har sagt, at hvis jeg blev opereret —"

Det gav et Ryk i Søren.

„— saa kanske jeg kunde faa min Førlighed igen."

Søren skød sin Arm ind om hendes Hals og lagde sit Ansigt ned til hende.

„Det var livsfarligt. Han turde hverken raade til eller fra."

Søren holdt blot fastere om hende. Men sagde ikke et Ord.

„Og nu kan jeg ikke sove om Natten. For du vil vel, at jeg skal. Du kan ikke være tjent med at have saadan en Kone. Hvor skal du tjene Føden til mig?"

Da brast Søren i Graad.

„Skal du nu ogsaa græde?"

„Det er kun af Glæde," svarede han hulkende.

„Jeg tænkte det nok. Saa er du af med mig."

Søren bed Tænderne sammen. At hun kunde sige saadan! Men — han havde fortjent det!

„Jeg græder, Inger, fordi det er en Guds Lykke for mig, at nu kan jeg vise dig, hvor inderlig jeg fortryder min Ondskab. Du skal aldrig høre et eneste Ord af mig, fordi du ikke vil. Jeg skal ikke engang sige, at det er det bedste for dig. Du skal raade dig selv. Og jeg skal slide for dig altid og saadan hæge om dig. Du skal have et nyt Vaar paa Dynen, et af de kønneste rødstribede, der er i hele Købstaden. Og jeg skal købe et Kukkeuhr til dig, som du skal have over Sengen. Og du skal uden Fortrydelse fra min Side aldrig tale med Doktoren mere om — om den Slags."

* * *

Præstekonen skaffede Inger lidt Lappearbejde, og det hjalp svært paa hendes Humør, at hun kunde tjene lidt til Konen, der kom der og vaskede og bryggede. Det var rigtignok ellers en haard Gang for Søren, naar han skulde ind og hæve Penge af Sparekassebogen.

Om at købe Huset kunde der nu ikke være Tale. Søren var endda saa smaat begyndt at se sig om efter et andet Lejehus, for nu havde de naaet Sommeren 1899 og til Foraaret skulde Pengene udbetales. Og hvor skulde de faa dem fra?

Den Sommer var en af Københavns berømteste Læger i Besøg paa Herregaarden.

Den yngste Comtesse fortalte ham en Aften om Hjulmandskonen.

Og hun talte saa indtrængende om den ulykkelige Familie, at — —.

Næste Dag holdt Comtessen udenfor Hjulmandens med sin lille Vogn.

Der var en fremmed Herre med.

De steg af Vognen og kom ind.

Idet den Fremmede traadte over Dørtrinet, var det ligesom det kippede i Inger.

Saadan han dog saa' paa hende.

Men da han saa talte, blev hun helt frimodig.

„Naa, min Ven, hvordan har vi det saa?"

Nu kunde hun forstaa, at det var den store Læge fra København, som de havde talt om var hos Grevens.

Comtessen gik ind til Søren, og Inger fortalte Doktoren alting om sin Sygdom. —

Det var ikke sidste Gang, han var der, mere og mere fast i sin Beslutning blev Inger, at ham vilde hun lystre. For han var af den Slags, som man troede paa.

* *
*

Det var en Maanedstid efter. Søren drev uroligt om. Tilsidst gik han en Vending over i Præstegaarden. Men der kunde han heller ikke holde ud at være, for det jog igennem ham ved at se Præstens Kusk staa og blanke Seletøj.

Præstens Heste skulde køre hans Kone til Jernbanen. Hun skulde over til København og opereres. Kvinderne puslede med hende. Aah, hvordan skulde det dog gaa?

Og mindst ti Dage vilde det vare, inden Præstekonen — hun fulgte med — kunde skrive om, hvorledes Operationen var gaaet og om — om der var Haab.

Det var næsten den værste Dag, Søren havde oplevet.

Og det, som i Begyndelsen havde været det værste, at han kunde se paa alle Menneskers Ansigter, at de tænkte: det er din Skyld, at din Kone lider, — det var han senere kommen lidt fra, men i Dag var det saadan over ham.

Kvinder gik ud og ind af Huset ligesom der skulde være Begravelse. Ude paa Vejen stod nogle Børn og ventede. Søren jagede dem væk.

Hvem var det, der kom oppe ved Vejen, naa, det var Comtessen. Skulde hun ogsaa herned?

De var alle saa gode mod Inger, som om de troede, at hun skulde dø.

Comtessen holdt og leverede en Kurv af med lidt „styrkende", som Inger og Præstekonen skulde have med paa Rejsen.

Saa kørte hun igen.

Saa alvorlig hun havde set. Hun vidste vel fra den store Doktor i København, hvor livsfarligt det var.

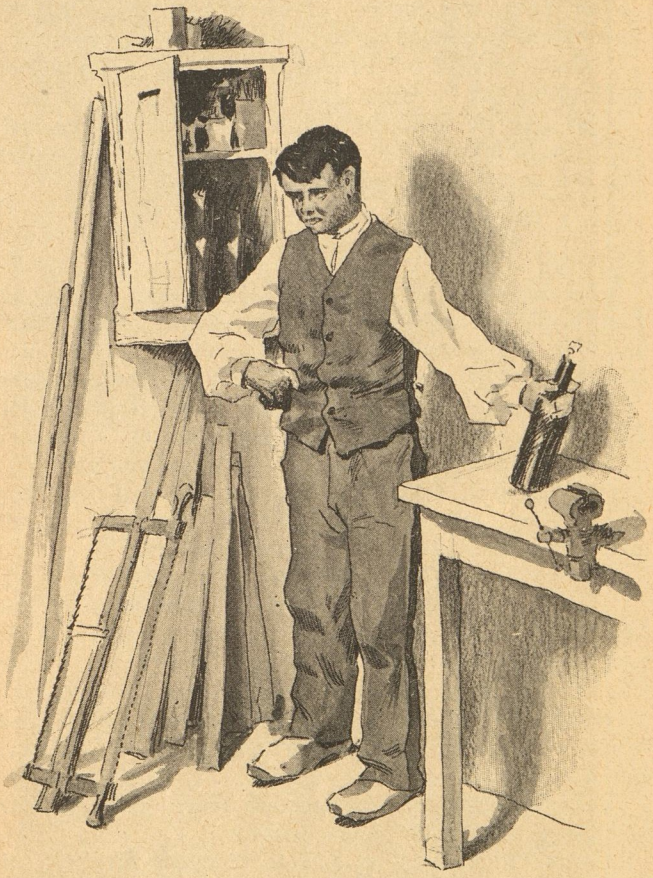

Søren maatte tvinge sig for ikke at løbe ind og raabe, at Inger skulde ikke ud af hans Hus og hans Varetægt.

Nu hørte han, at de trak Hestene frem ovre i Præstegaarden.

Søren gjorde brat omkring og gik hurtig ind i sit Værksted. Han styrede lige løs paa Hjørneskabet. Der stod fra „dengang" en Flaske Brændevin.

Han kunde ikke udholde det for Sorg! Der var da ikke noget i, at han tog et Glas. Et Glas. Det vilde dulme.

Dengang var det ogsaa begyndt med ét Glas. Naar det ene var nede, var det ligesom han kunde ikke rigtig styre sin Lyst efter mere.

„Men nu véd jeg jo, hvad det kan føre til. For mig er der ingen Fare mere. Og Vorherre kan da ikke forlange, at jeg lige straks skal blive helt god. Vi maa da krable frem med smaa Skridt. Og det er da et stort Skridt, at jeg nu skammer mig ved, at nogen skal se det og kun tager et Glas i Smug."

Søren smaasnakkede for sig selv, — han havde Flasken i Haanden.

Herregud, var Faren endnu saa stor! Han havde altsaa — for en Snaps Skyld — kunnet bringe det over sit Hjærte at komme ind til sin Kone paa denne Dag og lugte af Brændevin.

Hun skulde nok have mærket det. Saa havde hun havt det at ligge og grue for derinde paa Hospitalet.

Faren var der altsaa endnu.

Det lede Djævelskab. Med fast Haand hældte han det ud paa Lergulvet.

Saa gik han ind til Inger.

Kvinderne gik ud, at de to Ægtefæller kunde tage Farvel med hinanden.

* * *

De ti Dage led, men saa langsomt, saa pinefuldt langsomt.

Rejsen var da gaaet ganske godt, om end Inger havde lidt store Smerter.

Søren havde ikke vidst andet Middel end at arbejde saa haardt, han kunde. Et Par Gaardmandskoner havde tilbudt at tage Hans Peter i de Dage. Men Søren vilde ikke af med ham. Han havde Drengen om sig hele Dagen.

Natten før den Dag, han skulde have Besked, kunde han ikke faa Blund i sine Øjne.

Det var saa rent forfærdeligt at ligge der og slet ikke have noget, der ligesom kunde varsle lidt om, hvad Dagen vilde bringe. Hvert Øjeblik tændte han Lys og saa paa Klokken. Engang var han henne at pirre ved Lodderne, han mente, der maatte være noget galt, siden den gik saa langsomt.

Saa tog han omsider Ingers Testamente og begyndte at blade i det.

Da faldt hans Øjne paa et Sted, hvor Inger havde sat et Blyantsmærke. Det var ved de Ord:

„Den, som pløjer, bør pløje i Haab."

Taarerne kom ham i Øjnene. Det var ligesom en Hilsen fra hende.

Ja, enten hans Arbejde nu skulde være at bære Sorgen over, at hun maatte dø — for hans Skyld — eller stræbe for at holde Hjemmet sammen om en svag Kone og en lille Dreng — Haab skulde han have! Haab til Gud, han, som „kalder Syndere."

Med de Tanker faldt Søren omsider lidt i Søvn. — —

Ved 12-Tiden kunde de vente Posten. Søren havde ingen Ro paa sig, men gik ham i Møde op ad Vejen.

Hvert Øjeblik saa han paa Uhret. Hvor blev han dog af?

Nu var Klokken halvet, og han var ikke at se.

Saa kom Søren i Tanke om, at det var i Dag, han havde alle Ugebladene med. Det varede da altid længere, inden han naaede ud til dem.

Rask vendte han og gik tilbage. Han tog Hans Peter med og gik ud ad Vejen igen.

Endelig — endelig saa han en sølvsnoret Kasket dukke op over Bakkekammen.

Nu susede Posten ned ad Bakken paa sin Cycle.

„Jeg vilde gerne have et Brev," sagde Søren. Han var hvid i Ansigtet.

„Jeg tror ikke, der er noget," sagde Postmanden. „Men nu skal jeg se."

Den Mulighed havde Søren ikke tænkt sig. Han havde ikke Øjnene fra Brevene, som Posten bladede igennem.

„Nej, der er ingen, Søren Hjulmand."

„Naa. Naa. — —" Søren sukkede tungt. „Det kan vel ikke være kommen imellem Aviserne. Jeg troede saa bestemt — —."

„Nej, det kan det ikke. Saa kommer det nok i Morgen." Og dermed cyklede Posten videre.

Søren satte sig paa Grøften og tog lille Hans Peter ind til sig. „Vi to Stakler," sad han og sagde. Dette kunde kun betyde, at der var sket noget rent galt.

Men saa var det, som det sagde inde i ham:

„Pløje i Haab."

Og han søgte at samle sig og sige sig selv, at det dog kunde være, der ikke var noget galt.

Hjemme gik han ind i Stuen. Han kunde ikke være ledig; men han kunde heller ikke gaa i Værkstedet, for han kunde ikke taale, hvis nogen kom forbi og spurgte til Konen.

For at bestille noget hentede han en Spand Vand og begyndte at vaske Hans Peter. Saadan Drengen saa ud. Han blev rigtignok ikke passet.

Hvad var det?

Nedover Stien fra Præstegaarden kom Præsten.

Han havde kanskesens faaet Brev fra Fruen og skulde nu sige ham det lempeligt. „Jeg fortjener ikke bedre," tænkte Søren.

Søren kunde ikke røre sig. Han fik det jo ogsaa tidsnok at vide.

„Lille Inger, lille Inger, jeg skal nok staa mig for Hans Peters Skyld," blev han ved at sige sig selv.

Præsten gik gennem Haven og ind i Stuen.

„Jeg kommer med en stor Glæde, Gud være lovet," sagde Præsten med en stærkt bevæget Stemme og tog Sørens Haand.

De to Mænd blev staaende saadan.

„Min Kone skriver, at Operationen er overstaaet for fem Dage siden, men at Doktoren ikke har villet sige noget afgørende før nu."

„Kan hun leve?"

„Hvis ikke noget uforudset støder til, saa faar De hende hjem om seks Uger."

Søren maatte væde Læberne, før han kunde sige noget.
„Rask?“ spurgte han bævende.
„Ikke saa rask som før. —“
Søren bøjede Hovedet og blev blodrød.

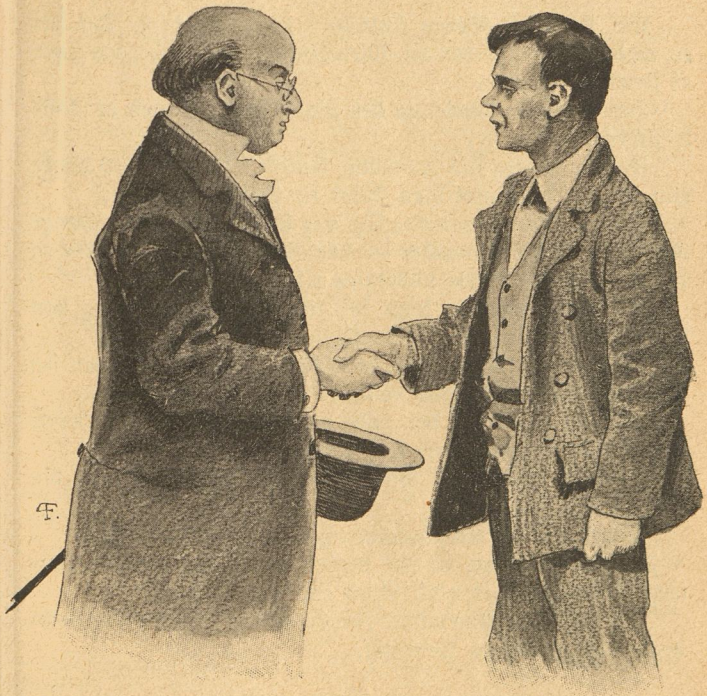

„Hun bliver altid noget svagelig af sig. Strængt Arbejde maa hun aldrig mer gøre. Men hun kan da være oppe og vil delvis være fri for Smerter.“

„Aah Gud ha' Lov,“ hvisked Søren.

Saa gik Præsten. Han forstod nok, at den Mand trængte til at være ene. — —

Da Søren den Aften havde lagt Hans Peter i Seng

og hørt ham bede den lille Aftenbøn, hans Moder havde lært ham, sagde Søren:

„Kan du saa huske, min Dreng, altid at sige bag efter: Gud velsigne den store Doktor inde i Københavh!"

* * *

En Tante til Søren flyttede i Huset til dem. Det var en mere at skaffe Føden til. Men Inger kunde ikke gøre Spor af strængt Arbejde.

Hun blev Sykone, og det hjalp godt til med at skaffe Renterne.

For se, Søren sad temmelig haardt i det. De 500 havde han jo ikke, da Huset blev stillet til Salg i Foraaret.

Saa laante han dem. Og nu skulde han jo to Gange om Aaret skaffe Kontanter — Renterne baade af de 500 og af det, som ikke skulde udbetales til unge Anders.

En Gang imellem kneb det lidt med Humøret, og han kunde fortabe sig i Selvbebrejdelser.

„Sikken vi kunde have havt det, Inger! Hvad har jeg ikke forspildt for en Rus' Skyld!"

„Vi skal ogsaa se det gode ved det, Søren. Vorherre, han varede dig med den Ulykke."

„Det er rigtig nok. Men at du skal døje for det al din Tid —!"

Inger saa op fra Sytøjet og nikkede mildt til ham.

„I Haab, Søren, vi skal pløje i Haab. Og det hele gaar meget bedre med et glad Sind end med et surt!"

Det var den Prædiken, Inger Søren Hjulmands holdt hver Dag i Ord og Gerning.

En lille Historie med Moral: En Modedame i New-York saa en lille barbenet Gadedreng løbe afsted med en Fuglerede, der var fuld af Æg.

»Fy, din slemme Dreng,« sagde Damen, »hvor kan Du nænne at tage den Rede bort? Tænk, hvor Moderen vil blive bedrøvet, naar hun ikke mere finder den.«

»Moderen?« sagde Drengen, »det tænker hun vist ikke paa, hun sidder jo oppe i Deres Hat.«

Tankeguld.

Fremragende Karakterer bliver elskværdigere med Aarene, men med de smaa og indholdsløse er det modsatte Tilfældet.

Ikke din Stilling i Verden, ikke hvad du har, men hvad du er, bestemmer dit Værd.

Der gives to højst forskellige Slags Mennesker: De, som i Fornøjelser finder deres egentlige Beskæftigelse, og de, som i nyttig Beskæftigelse finder deres egentlige Fornøjelse.

Den Sandhed bør almindelig anerkendes, at det, at kunne forvalte paa rette Maade, er ligesaa vigtigt som det, at kunne erhverve.

Det gode Hjerte er altid blødt; men ikke ethvert blødt Hjerte er godt.

Der er mange, der ikke bliver bevist anden Ære end den sidste.

Har man end sjælden Lejlighed til store Gerninger og Opofrelser, saa kan man dog daglig øve sig i Taalmodighed, Eftergivenhed, Forsagelse og mange smaa Dyder; men dette er ofte det vanskeligste for visse Karakterer, fordi disse Dyder øves i Stilhed og ikke bemærkes.

Gør snart, hvad du kan, endnu i Dag, hvad du skal.

Glem det gode, du har gjort, og gør noget endnu bedre.

Jo mindre Forstand et Menneske har, desto mindre mærker det Manglen derpaa.

Det Had, der plantes paa et afdød Venskabs Grav, bærer de giftigste Frugter.

Barnets Opdragelse begynder 25 Aar før dets Fødsel.

Naar man *vil* møde Lykken, saa viger den tilbage.

En Lektion.

Da Marie Wilforth giftede sig med Erik Møller, trak alle deres Venner paa Skuldrene og mente, at det Ægteskab aldrig vilde blive lykkeligt. Marie havde været en meget feteret Dame, men selv havde hun ikke brudt sig om nogen af alle sine Tilbedere. Hendes Venner og Bekendte var netop kommen til den Slutning, at hun vilde blive gammel Jomfru, da de fik Underretning om hendes Forlovelse med Erik Møller.

Erik havde været Enkemand i flere Aar, og det havde været almindeligt bekendt, at hans første Kone havde været et stakkels Pjok, der aldrig havde haft anden Mening end sin Mands. Da hun døde efter et kortvarigt Ægteskab, faldt han tilbage til sine Ungkarlevaner.

„Stakkels Marie," sagde hendes Veninder, „Møller er nok en god Mand, men han er vant til, at alle retter sig efter ham, og det vil tage Livet af Marie at blive tvungen til at opgive sin egen Individualitet ved Siden af saadan en Mand."

* * *

Seks Maaneder efter Brylluppet gik Marie en Dag temmelig urolig omkring i sit smukke Hjem. Man kunde egentlig ikke sige, at hun var ulykkelig, men hun følte sig godt paa Vej til at blive det, og det kan jo saa omtrent komme ud paa et.

Der havde ikke været et ondt Ord imellem Ægtefællerne, før han gik hjemmefra.

Det var bare Følelsen af Erik Møllers ubevidste Egoisme, som gjorde hans Hustru beklemt. Hun havde lavet alt i Stand til at have en hyggelig Aften hjemme, en Aften,

som de havde haft den saa ofte under deres kortvarige Forlovelse og Ægteskab. Hun havde taget en Kjole paa, som hun vidste, hendes Mand holdt af at se hende i, og glædede sig til at have det rigtig hyggeligt. Man kan derfor tænke sig, hvor skuffet hun blev, da hun straks efter den sene Middag hørte Manden sige: „Ja, nu kan jeg jo have en halv Time i Fred og Ro med min Marie, saa maa jeg gaa."

Marie skjulte sin Skuffelse, saa godt hun kunde. Hun syntes, det var Barnagtighed at lægge en saadan Følelse for Dagen. Derfor spurgte hun nu kun: „Hvor skal du hen, Erik?"

„I Klubben, kære! Jeg vilde sandelig meget hellere være hjemme i det Vejr. Men vi holder stort Møde i Aften, og jeg ved jo nok, at min lille Kone ikke vil have, at jeg skal forlade mine gamle Venner og mangeaarige Vaner, fordi jeg er bleven gift. Vil hun vel?"

Marie svarede modigt, at hun selvfølgelig ikke ønskede at vise sig egenkærlig. Men hun tilføjede, at hun havde haft ligesom et svagt Haab om, at han vilde blive hjemme i Aften. Han havde jo været saa optaget i den senere Tid.

Efter dette viste Møller sig nu saa venlig og øm mod sin Hustru den halve Time, men da den var forbi, saa gik han. Og Marie gik nedslaaet og urolig frem og tilbage paa Gulvet, til hun blev saa træt, at hun ikke kunde mere. Saa kastede hun sig ned i en Stol henne i et mørkt Hjørne af sin Mands Stue for at tænke over Sagerne.

„Erik er nok i Grunden god." Det var det første Resultat, hun kom til. Og hans første Hustru havde ikke ventet, at han skulde bringe noget Offer for hendes Skyld. Hun havde ganske vist opofret sig for ham, men det var aldrig faldet nogen af dem ind, at den Slags maatte være gensidigt.

Erik troede ikke, at han var egoistisk, det vilde Marie gerne aflægge Ed paa. Han var utvivlsomt aldeles overbevist om, at hans Nærværelse i Klubben var aldeles nødvendig, og det faldt ham ikke et eneste Øjeblik ind, at han frivilligt havde paataget sig Forpligtelser, som var meget vigtigere end dem at møde i Klubben — da Klubmøderne udelukkende gik ud paa at more sig. Men disse hans Anskuelser fik ganske andre Følger end han havde tænkt sig.

„Erik kan simpelthen ikke se Sagen fra det rette Synspunkt." Det, han trængte til, var ikke Tilrettevisninger og Gardinprædikener — den Slags vilde kun have den Virkning, at han kom til at føle sig som Martyr. Nej, det, han trængte til, var Erfaring.

Marie saa sin Notitsbog igennem, skrev Breve og sendte sin Pige ud for at lægge dem i Postkassen. Derefter tog hun med en meget tilfreds Mine fat paa Sytøjet.

Næste Aften kom Møller i en næsten undskyldende Tone med en Bemærkning om, at han maatte ud i et Forretningsanliggende, og Marie svarede hastigt: „Ja, saa kan vi jo følges ad hen til Sporvognen. Jeg har lovet Lise at komme hen til hende i Aften, og hendes Broder Teodor følger mig nok hjem, saa du behøver ikke at være ængstelig."

„Det var da rart, at hun gaar lidt ud," tænkte Møller.

Han begyndte at tænke over, hvorlænge mon hun blev der, skyndte sig at faa sine Forretninger afgjorte, — og satte Kursen til Doktor Reins.

Der var ikke trukket for Vinduerne, og Møller kunde se Marie tale og le muntert sammen med sine Venner. Han gik hen til Døren for at blande sig med Selskabet, men saa betænkte han sig og listede sig lydløst bort.

Det var en bekendt Sag, at Teodor Rein en Gang havde været forelsket i Marie, og hvis Møller nu gik ind, saa vilde det maaske se ud, som om han var skinsyg. Erik Møller var en nobel Karakter. Han vilde ikke for nogen Pris bringe Marie i Forlegenhed, og derfor gik han nu lige hjem og satte sig til at læse indtil hun kom.

Det var første Gang, efter at han og Marie var blevne gifte, at han var kommen hjem og ikke havde fundet hende. Han forstod ikke, hvor meget han egentlig savnede hende, men dog syntes han, at Tiden blev temmelig lang, før han hørte hende komme ind ad Porten.

Han hjalp hende af med Kaaben, børstede Sneen af hendes Hat og derpaa — men hvad det angaar — hvilken Mand med Følelse vilde ikke kysse sin Hustrus friske Kind, naar den tilfældigvis kom lige ind mod hans Læber, og han havde siddet alene hjemme hele to Timer.

Aftenen derefter bestemte han for fuldt Alvor at blive

hjemme. Men han gemte paa denne Nyhed for at overraske Marie, og saa viste det sig at hun netop den Aften havde lovet at overvære et religiøst Møde.

Hun lod til at være dybt-bedrøvet, paastod, at hun misundte ham denne hyggelige Aften og fjernede sig med en Klump i Halsen og Taage for Øjnene — hvilket altsammen viser, hvilke blødhjertede Væsener Kvinderne er. Den Mand hun forlod hjemme, var dygtig nok til at sørge for sig selv og fortjente at faa, selv om det var et halvt Aars, ensomme Aftener.

Nu vel, paa denne Maade gik det i flere Uger, og da hendes Mand kom med den Bemærkning, at det var farligt, som hun var optagen i den senere Tid, svarede Marie roligt: „Jeg har lagt Mærke til at den Slags kommer stødvis. I de første seks Maaneder efter vort Bryllup var jeg næppe udenfor Døren, uden naar du og jeg var sammen til et eller andet Selskab."

Tilsidst begyndte endog Erik Møller, den Egoist, at faa en Mistanke om, at her maatte stikke noget under, og da han en smuk Dag maatte holde sig inde for en Influenza, kom det til en Krise.

Marie var en udmærket Sygeplejerske, og den første Morgen syntes han, at han havde det som i Paradis. Værelserne tog sig straalende ud i Morgensolen, og Møller haabede i sit stille Sind, at der ikke maatte komme Visitter den Dag.

Efter Frokosten var imidlertid Herligheden forbi. Marie gik til et Møde i Læseforeningen, og medens hun tog Tøjet paa, kom hun med forskellige forvirrede Forklaringer til Invaliden paa Sofaen.

„Du ser vel ikke gerne, at jeg gaar fra dig, min Ven," sagde hun, — „men jeg synes, jeg maa gaa. Hvis én begynder med at blive borte eller komme for sent, saa gør de andre det ogsaa, og saa gaar tilsidst det hele i Stykker. Desuden tror jeg ikke, at min Mand vil, jeg skal forlade mine gamle Venner og mine Foreninger, fordi jeg er bleven gift. Vil han vel det?"

Han stirrede ind i hendes klare Øjne, og derpaa svarede han naturligvis paa samme Maade, som hun havde svaret: „Nej, naturligvis." Men dette sidste Spørgsmaal forekom

ham saa underlig bekendt; den forekom ham at indeslutte en særlig Mening, og da hans Hustru var gaaet, satte Erik Møller sig til at tænke nøje over den med det Resultat, at han gik lige hen til Skrivebordet og skrev følgende Billet:

„Kære Marie! Undertegnede, som er i Besiddelse af alle sine Aandsevner, forpligter sig herved til at være hjemme hos sin Hustru mindst fire Aftener om Ugen, og jeg melder mig samtidig ud af Klubben.

Erik Møller.

Denne Billet sendtes øjeblikkelig med et Ekspresbud til Læseforeningen, og to Minutter efter, at Marie havde faaet den, rejste hun sig og bad Damerne undskylde, da der var nogen, som ventede paa hende hjemme, nogen, hun maatte træffe øjeblikkelig.

Der var desværre stor Sandsynlighed for, at hun ikke udtrykkede sig videre klart, thi da hun var gaaet, begyndte de andre Damer at diskutere om, hvorvidt dette Brev havde bragt Marie gode eller daarlige Nyheder, idet nogle paastod, at hun formelig lo, andre at hun havde sat en højst betænkelig Mine op. Hermed maa det nu være, som det være vil, men Erik Møller paastod bestandig senere, at Hvedebrødsdagene ikke rigtig var begyndt for ham før den Dag, da Marie kom hjem fra Læseforeningen for at passe sin syge Mand.

Tiggeren: »Aa, jeg vil gerne bede om en lille Understøttelse — jeg har 9 Børn!«

Fruen: »Kan de da ingen Ting fortjene?«

Tiggeren: »Nej, hvor kan Fruen tro det. De studerer jo.«

Dommeren: »Hvorledes gik det til, at De var Deres Mand behjælpelig, naar han begik Indbrud?«

Den Anklagede (forsagt): »Han bragte altid saadanne umoderne Ting med sig hjem.«

Den tilkommende Doktor: »Fa'er, nu kan jeg allerede skrive mit Navn, saa ingen kan læse det!«

Tørring af Frugt og Grøntsager.

Af Hanne Knudsen, Landsgrav.

Naar der dyrkes meget af Frugt- og Grøntsager, vil Spørgsmaalet om Opbevaringen hurtigt paatrænge sig. Det gælder da om at finde den mest praktiske og økonomiske Maade at opbevare Produkterne paa. Ved at sylte Frugten og salte Grøntsagerne paa gammeldags Maade opnaar man at faa et holdbart Produkt, men det bliver ikke let fordøjeligt, og Næringsværdien bliver forringet. En billig og sikker Opbevaringsmaade har vi i Tørringen, Syren neutraliseres og Sukkerindholdet forhøjes, saa at tørret Frugt ikke fordrer saa stor Sukkertilsætning ved Anvendelsen i Husholdningen som frisk Frugt. I en velindrettet Tørreovn tørres Frugt og Grøntsager godt og billigt. Der vil rimeligvis med Tiden komme Andelstørrerier i Gang ligesom Mejerierne, muligvis kan de forenes. Til Tørring i mindre Husholdninger kan en Komfurovn godt anvendes for de fleste Frugt- og Grøntsagers Vedkommende. Man indretter hertil Trærammer, der ere beslaaede med galvaniseret Tvist eller tyndt Ostelærred. Rammerne maa passe til at skyde ind i Ovnen, under den første Ramme lægges et Par Trælister, og den ene Ramme indskydes over den anden, til Ovnen er fyldt paa 4—5 Tommer nær. Ovnen maa ikke lukkes under Tørringen, men der sættes en Snor eller Kæde i Ovndøren, saa den kan aabnes lidt eller meget, efter som Frugten taaler Varme til. Der er ikke fuld Enighed om, hvilke Varmegrader der helst maa bruges ved Tørringen; den svagere Varme er lettere at arbejde med end den stærke, men der gaar længere Tid, og Produktet bliver ikke saa fint, som naar der anvendes højere Varmegrader og der da vaages over, at Frugten ikke brændes.

Af Kærnefrugter, Æbler og Pærer, egner Efteraarsfrugten sig bedst til Tørring, søde Æbler og tidlige Sommeræbler bliver svampede og smagløse. Frugten maa helst være træmoden, men ikke spisemoden.

Æbler. Æbler skrælles og deles i Skiver, hvilket hurtigt sker ved Anvendelse af en Skrællemaskine. En lille amerikansk Skrællemaskine, der arbejder godt, faaes for Kr. 2,35. Maskinen udborer Kærnehuset og skærer Æblet i en tynd Spiral, denne skæres igennem i den ene Side med en Kniv og er saa delt i flere ringformede Skiver. Har man ingen Skrællemaskine, kan en forniklet Frugtkniv (der faaes for 25 Øre) bruges til at skrælle og dele Æblerne med. For at Æbleskyllerne ikke skal blive mørke, maa de hurtigst muligt skylles i en svag Saltopløsning ($1^1/_2$ Kvint Salt til 1 Pot Vand). Skiverne lægges derefter i et enkelt jævnt Lag paa Tørrefladerne og sættes i Ovnen. De taaler en høj Varmegrad straks. Varmen maa aftage, efterhaanden som Tørringen skrider frem.

Pærer. Alle Pærer egner sig ikke for Tørring. Pærer, som ved Kogning viser sig svampede og sejge, kan ikke bruges. Pæreme skrælles paa Maskine eller med en Frugtkniv, der stadig maa dyppes i Vand, og de kommes, efterhaanden som de er skrællede, i varmt Vand, der er tilsat 1 Spiseskefuld Eddike til 2 Potter Vand. Pærerne dampes eller koges, til de er helt bløde; er Pærerne umodne eller mindre gode, tilsættes 1/4 Pd. Sukker til hver Pot Vand, som de koges i. Sukkervandet, som Pæreme koges i, kan opbevares paa Flasker og anvendes til Saftsupper. De smaa Pærer tørres hele, de større deles i 2 eller 4 Stykker. De lægges paa Tørrefladerne og sættes hurtigt i høj Varme; efterhaanden som Pærerne tørres, formindskes Varmen.

Stenfrugter. Stenfrugt maa helst staa i stærkt Luftræk en Dag eller to for at styrke Huden, før den bringes i Tørreovnen. Tørringen begynder med lav Varme, da Saften ellers vil sprænge Huden. Eftersom Vandet fordamper, og Frugtens Ydersider bliver fastere, forhøjes Varmen, og Frugten tørres, til der ikke mere kan fremkomme Saft, naar en Frugt trykkes i Stykker. Det er gavnligt at tage Stenfrugterne ud af Ovnen et Par Gange under Tørringen og lade dem afkøle, før de sættes ind igen. Stenfrugterne stilles paa Tørrefladerne med Stilkaabningen opad. Af Blommer giver Mirabeller og Svedskeblommer det bedste Tørreprodukt. Aprikoser flækkes og stilles paa Tørrefladerne med Hudsiden nedad. Kirsebær ere lettere at tørre end Blommer, da de taaler højere Varme straks end Blommerne.

Bærfrugt. De fleste Bærfrugter, som Hyldebær, Blaabær, Stikkelsbær, Ribs, Solbær og Jordbær, kan tørres. Det er gavnligt at lufttørre Bærfrugten en Dagstid, før den bringes til Tørreovnen. Blaabær og Hyldebær kan lufttørres i flere Dage, før de sættes i Ovnen, og tørres da meget hurtigt. Bærfrugter taaler en jævn god Varme under hele Tørringen.

Grøntsager. Tørring af Grøntsager har særlig Betydning for Ting, som kun er tjenlige til Anvendelse i kort Tid, f. Eks. Ærter, der hurtigt bliver grove, og Spinat, der er tilbøjelig til at sætte Frøstængel. Tørrede Ærter kan staa henkogte Ærter meget nær i Finhed, ja, de kan staa friskplukkede Ærter saa nær, at der ikke mærkes Forskel. Det gælder om at give Grøntsagerne den rette Tilberedning, før de lægges paa Tørrefladerne. Alle Grøntsager maa dampes eller koges, før de tørres. Ved Kogningen koagulerer Æggehvidestofferne, og Bakterier, som ellers vilde virke omdannende paa Smags- og Farvestofferne, dræbes eller hæmmes i deres Virksomhed. Grøntsagerne, der skal koges, maa i rigeligt, spilkogende Vand, saa Æggehvidestofferne hurtigt kan stivne og danne en Hinde, der kan forhindre Nærings- og Farvestofferne i at træde ud i

Vandet. Der kan ikke siges bestemt, hvor længe de forskellige Sorter skal koge; naar det er unge, fine Grøntsager, taaler de ikke at koge saa længe, som naar de er lidt mere udvoksede. Tiden varierer for Ærter, Spinat, Kaal og Bønner mellem 3 og 12 Minutter. Naar Grøntsagerne er kogte, maa de hurtigt neddyppes i koldt Vand, afhystes og bredes tyndt ud paa Torrefladerne. Til Vandet, hvori Grøntsagerne koges, tilsættes ganske lidt Salt, og for de grønne Sorter, som Spinat, Ærter og lign., tillige lidt tvekulsurt Natron, der forhindrer Kalkforbindelserne i Vandet i at afblege Farvestofferne. De fleste Rødder og Svampe, f. Eks. Gulerødder, Selleri og Champignon, bliver bedre naar de dampes, end naar de koges. Til Dampning kan der anvendes en gennemhullet Bund eller en Sigte. Rødderne skæres i smaa Stykker, lægges i Sigten eller paa Bunden og stilles over en Gryde med spilkogende Vand; der maa dækkes over Sigten eller Bunden med et tæt Laag, saa Dampen ikke slipper for hurtigt bort. De forskellige Rødder maa være godt halvbløde, før de tages op, og neddyppes i koldt Vand, som de kogte Grøntsager, før de tørres. Grøntsager taaler god Varme straks, de sættes i Ovnen; efterhaanden som de tørres, maa Varmen aftage; de tørres temmelig hurtigt. Ærter maa der passes godt paa, naar de er færdigtorrede; faar de da for megen Varme, bliver de let brune.

Tørrings-Tabel.

Frugtens Navn	Tørringstid. Antal Timer	100 Pd. Frugt giver tørret	Varmegrad Celsius
Æbler, skrællede og befriede for Kærnehus	3—4	11—13	110—95
Pærer, skrællede og dampede	5—6	14—16	110—90
Svedskeblommer	14—18	28—32	50—80
Mirabeller	7—10	25—30	55—85
Aprikoser, flækkede, udstenede	10—12	10—13	50—90
Kirsebær	5—9	25—27	65—85
Blaabær, efter 1 Dags Lufttørring	3—6	15—18	80—85
Ribs, — —	4—6	15—17	75—80
Ærter, grønne, udbælgede	2—3	18—22	75—50
Bønner, grønne	3—4	9—10	80—60
Hvidkaal og Rødkaal	3—4	6—8	75—60
Blomkaal	3—4	5—6	80—60
Grønkaal	2—3	6—8	75—60
Spinat	2—3	2—4	70—60
Kaalrabi	3—4	9—10	80—60
Løg	4—5	9—10	90—60
Selleri	3—5	9—10	90—60
Gulerødder	3—4	11—12	85—60
Champignon	4—5	„	85—50

Opbevaring og Anvendelse. Naar Frugt- og Grøntsagerne ere færdigtørrede, stilles de i et luftigt Rum i et ikke for tykt Lag. Naar Tørprodukterne har henstaaet 1 a 2 Dage og ikke viser Tegn til Fugtighed (viser de Tegn til Fugtighed, maa de eftertørres), nedpakkes de og gemmes paa et tørt Sted. Til at hengemme tørret Frugt i kan Margarineæsker af Pap godt anvendes, naar der klistres Pergamentpapir paa den indvendige Side af dem. Til Opbevaring af Grøntsager maa der helst anvendes Blikdaaser, da Grøntsagerne ikke saa godt kan taale Luftens Adgang som Frugten.

Ved Anvendelsen bliver tørret Frugt og Grøntsager bedst, naar de 6—12 Timer før Anvendelsen bliver sat i svagt lunkent Vand, og saaledes har Lejlighed til langsomt at indsuge deres ved Tørringen tabte Vandindhold.

De ti Bud i Fjerkræavlen.

1. Staa tidlig op, røgt selv dit Fjerkræ, saa lider Du intet Tab ved Tyendets Forsømmelighed.
2. Hold nøjagtig Bog over alle Indtægter og Udgifter ved Fjerkræholdet.
3. Køb ikke Fjerkræ af Handelsmænd, men læg selv dit Forbrug til eller køb det af en paalidelig Opdrætter.
4. Sørg for gode Høns til at lægge Æg om Vinteren ved at lægge tidlige Kyllinger til. De Høns, der indbringer mest, er de, der lægger Æg om Vinteren.
5. Fjerkræet maa fodres til bestemte Tider, og der maa aldrig gives det fordærvet Foder. Om Vinteren gives varmt Foder om Morgenen, om Aftenen tørt Korn.
6. Sørg for Renlighed i Hønsehuset og lad intet Utøj faa Indpas. Hold Huset varmt om Vinteren og giv Fjerkræet Lejlighed til at bevæge sig.
7. Lad ikke Liggehøner blive mere end to Aar gamle og hold ikke mere end 10 Høns til en Hane.
8. Mærk dit Fjerkræ med Fodringe for til enhver Tid at være paa det rene med Alderen. Lad ingen Høne blive over 3 Aar gammel.
9. Æggene maa samles ind af Rederne hver Dag og gemmes paa et tørt og luftigt Sted.
10. Tidlige Kyllinger maa fodres ofte og godt, for at de kan udvikles hurtigt.

Frugt paa unge Træer?

Som oftest kan man næppe afvente, indtil et ungt Træ for første Gang bærer Frugter; men her gælder det dog om, navnlig ved Dværgfrugttræer, at være taalmodig og forsigtig. Tidlig modne Børn plejer som bekendt ikke at blive gamle. Det samme kan man sige om vore Plantebørn, og derfor skal man lade sine Frugttræer behørig styrkes og blive kraftige, før man fordrer, de skal bære Frugt.

Det er ikke saa sjeldent, at man ser et endnu ungt Træ blomstre rigt om Foraaret; men det er ikke normalt. Man kan ganske vist uden at det skader Træet lade det blomstre, for at glæde sig over hvor smukt det ser ud, men begynder Frugtknuderne saa at svulme, maa man skære dem bort, thi de vilde fordre for megen Næring paa Bekostning af Træets Udvikling.

Vil man gerne forvisse sig f. Eks. om, at en Sort er ægte, saa kan man jo lade højst to til tre Frugter blive modne. Men egentlig er dette allerede for meget; det er bedst, vi venter til den rette Tid, da Træet er kraftigt nok til, at man kan tillade det at frembære sin Frugt.

Ogsaa senere vil det være at anbefale, at man navnlig ikke lader Dværgfrugttræer bære for megen Frugt. Ser man, at der er forholdsvis faa Blade og megen Frugt, der ofte kun er af ringe Størrelse, saa maa man ogsaa i dette Tilfælde regulere Frugtbæringen ved tidlig at bryde en Del af denne af, eller i det hele al Ansats til Frugt som forekommer overflødig.

Fruen: . . . »Hvad siger De, De mødte Kancelliraadinden, da De kom ud fra Laanekontoret? De har dog vel ikke sagt, at De har sat noget ud for mig?«

Pigen: »Ih nej, hvor kan Fruen tro det? Jeg har sagt, at jeg maatte sætte min Jaket, fordi jeg ikke havde faaet min Løn i denne Maaned!«

Lidt Kogning, Stegning og Hjemmebagning.

2den Serie.

Af Sofie Horten.

Nedenstaaende Opskrifter er ligesom ifjor alle prøvede med Margarine i Stedet for Smør, og Retterne var efter Sagkyndiges Mening ligesaa velsmagende, som havde man brugt det fineste Smør. Ved Opbevaring i længere Tid, som f. Eks. af Sandkage, Julekage og Smaakager, foregik der ingen Forandring med Hensyn til Duften eller Velsmagen. Der brugtes udelukkende Steensens Margarine af Mærkerne „3 Stjerne", „2 Stjerne" og „1 Stjerne".

Enhver, der kender lidt til Husholdningen, vil indse, at der spares ikke ringe Beløb saavel i større som mindre Husholdninger, naar man i Stedet for det dyre Smør med samme Resultat i enhver Retning kan benytte Margarine.

Selv den Indvending, som endnu hyppigt høres, nemlig, at Margarinen ingen Værdi har som Næringsmiddel, er slaaet til Jorden ved de Undersøgelser, der i den senere Tid er fremkomne. Professor i Kemi, Mørner, ved Upsala Universitet har fastslaaet, at 1 Pund Margarine ikke alene har lige saa stor men endogsaa større Næringsværdi end 1 Pund Smør.

Kalvesuppe: Man kan koge Kalvesuppe klar som Oksekødsuppe, men den smager bedst jævnet. Et Stykke Kalvebryst knækkes og overhældes først med kogende Vand, derpaa med koldt; dette gentages tre Gange; det kaldes at „blanchere" og Hensigten med det er at give Kødet en smuk Hvidhed. Naar Kødet altsaa er behandlet paa denne Maade, sættes det paa Ilden i koldt Vand; naar det koger og er skummet kommes Salt og en Visk Urter paa, Laaget lægges over og det koges mørt ved ganske jævn Ild. Man kan henimod den Tid, da Suppen er færdig, komme nogle hele, skrabede Rødder paa.

Naar Kødet er mørt, tages det op og stilles tildækket hen for at holdes varmt til det skal bruges. Suppen sies og sættes atter over Ilden. Man har imidlertid rørt Mel ud i Margarine, 5 Kvint af hver Slags til hver Pot Suppe. Suppen maa

nu koge til Jævningen er kogt helt ud, da er den færdig. Der kan enten kommes finthakket Persille paa eller, idet den tages af Ilden og skal hældes op, et Par Æggeblommer rørte godt ud i en Skefuld koldt Vand. Æggeblommerne maa ikke kommes i Gryden, før denne er taget af Ilden, da de ellers let vil ose sig. Til denne Suppe smager Brødboller bedst, sammen med de ituskaarne Rødder.

Juliennesuppe: En Selleri, Persillerødder, Gulerødder, Purre, Spidskaal og Hjerteblade af Hovedsalat skæres altsammen smaat og dampes 1/2 Time i 3 Skefulde Margarine. Kasserollen maa staa over svag Ild, saa Laaget hele Tiden kan være paa, og for at de ikke skal blive brune eller brændes, men virkelig dampes, kan man tilsætte Margarinen et Par Skefulde Vand. Efter den halve Times Forløb hældes svag Kødsuppe — den kan godt være kogt paa Ben — deri, og man lader nu Suppen koge, til Grøntsagerne er møre. Naar Suppen hældes til Grøntsagerne, maa Ilden ikke forstærkes, men det skal bringes langsomt i Kog, da Suppen ellers vil blive mørk og grumset.

Grønærtesuppe: Denne Suppe smager bedst af friske Ærter. De saar først et Opkog i Vand, spædes saa op med kogende Suppe, hvori de koger til de er møre. Sammen med Ærterne koges unge Gulerødder, der skæres i ganske smaa Stykker. Naar baade Ærter og Gulerødder er møre, tages Margarine og Mel, 5 Kv. til hver Pot, og røres ud sammen, den kolde Margarine i Melet. Jævningen kommes paa Suppen, og naar den er kogt helt ud, er Suppen færdig. Den smages tilpas, om der mulig behøves Salt eller Sukker.

Brødboller: 12 Kvint Margarine smeltes i en Gryde, men man passer paa, at det ikke brunes. Heri udrøres 1/2 Pund stødte Tvebakker eller Rasp. Naar denne Grød er afkølet, tilsættes den en knap halv Pægl Mælk, Sukker efter Smag, lidt Salt, 4 Æg, som først er piskede i en Skaal og derpaa røres i lidt efter lidt. Vil man have Bollerne krydrede kan man komme revet Citronskal og lidt stødt Kardemomme i. Bollerne koges i Vand med ubetydeligt Salt.

Melboller: 2 Skefulde Margarine kommes i Gryden, og naar det er smeltet, bages det op med saa meget Mel, det vil tage, uden at blive altfor stift, og naar det slipper Gryde og Ske spædes det op med 1 Pægl Mælk; det bages, indtil det slipper Skeen. Dejgen hældes op i et Fad, afkøles lidt og røres saa op først med 2 Æggeblommer, derefter med de stift piskede Hvider. Tilsidst kommes lidt Salt og Sukker i.

Brun Flødesauce: Lidt Margarine brunes i en Gryde og røres med en Teskefuld Mel indtil Farven er kraftig brun, tilsættes saa 1 Spiseskefuld Vand og 3—4 Spiseskefulde fur Fløde samt tilsidst den Sky, der er kommen af Stegen, hvortil den skal bruges. Saucen koges langsomt i 5 Minutter. Hvis Saucen

er for lys, kan tilsættes enten lidt Soya eller, hvis man ikke har det, lidt Sukkerkulør. Dette faas ved at brune lidt Sukker paa Panden og tilsætte lidt Vand. Det maa ikke brankes eller brændes.

Hvid Sauce: Til denne bruges enten Suppe af Kød eller Fisk eller ogsaa Vand, hvori Grøntsager er kogte; det beror paa, hvortil Saucen skal anvendes. I Gryden smeltes Margarine, hvori udrøres en Teskefuld Mel. Det opspædes lidt efter lidt med den Suppe, der skal benyttes. Er det Fiskesuppe eller Suppe af Rødder, tilsættes enten lidt tynd Fløde eller Mælk. Saucen krydres med Peber, Salt, Kapers eller Asie.

Løgsauce til kogt Kød: Margarine smeltes i Vand over Ilden, og heri koges et finthakket Charlotteløg 5 Minutter. 1/2 Teskefuld Mel røres i og det spædes op med Kødsuppe. Salt efter Smag. Man kan om man vil røre en pisket Æggeblomme i.

Peberrodsauce: Margarine og 1 Teskefuld Mel udrøres i Gryden, spædes med Kødsuppe og smages til med Sukker og Eddike. Reven Peberrod røres i Saucen, naar den skal anrettes.

Rørt Smør: Lige meget Margarine og tynd Fløde samt 1/2 Teskefuld Kartoffelmel røres til det koger. Bruges til Fiskeretter.

Hvis man vil spare Fløde, kan man i Stedet tage en Æggeblomme, som røres godt ud i Sauceskaalen og som — før Saucen hældes i — røres ud i en Teskefuld af den rørte Margarine. I Stedet for Fløde bruger man koldt Vand, og bruger man Æg, udelades Melet.

Persillesmør: Persille, som er finthakket, koges i lidt Vand; kold Margarine lægges i og røres uafladelig, indtil det er smeltet. Bruges til Fiskeretter, baade ferske og røgede.

Mayonnaise: Man rører 2 raa Æggeblommer med 2 kogte, 1 Pris Salt, 1/2 Teske Sukker, 1 Teske Citronsaft, 1 Pris hvid Peber, indtil det ser glat og fint ud, hvorpaa man under stadig Omrøren tilsætter 1 Spiseskefuld fineste Olivenolie og 1/2 Spiseskefe Estragoneddike, lidt Citronsaft og fortsætter vekselvis saaledes, indtil man har brugt 1 Pægl Olie. Hertil føjes saa en Spiseskefuld god, tyk Fløde, tilsidst tilsættes en god Skive Margarine, der er rørt til Fløde. Saucen hældes over Laks, Laksørred, Hummer eller Høns, der i Forvejen er befriet for Skind og Ben og ordnet i Pyramideform paa et fladt Fad.

Stegt Makrel: Makrellen aabnes i Ryggen, Benet og Indvoldene tages ud, hvorefter Fisken afvaskes godt, tørres, drysses med Salt og Bugen fyldes med Persille, dyppet i smeltet Margarine. Den lægges forsigtig sammen, ombindes med fine Traade, brunes let paa Stegepanden i Margarine og sættes saa i denne ind i Ovnen, smøres over med sur Fløde, tilsættes

enten lidt Vand eller Fiskesuppe og overøses flittigt, indtil den er færdig. Naar den er stegt, lægges den paa et Fad, Saucen tilsættes lidt mere sur Fløde og Sky, piskes godt sammen og hældes over Fisken. Hertil serveres Syre.

Sild kan behandles paa samme Maade, men steges da som sædvanligt i brunet Margarine paa Panden og spises med kogte Kartofler.

Plukfisk: Naar den kogte Fisk er godt renset for Skind og Ben, hakkes den lidt med en Kniv. En stor Skive Margarine smeltes, heri røres en Barneskefuld Mel, det spædes op med Mælk, og heri koges den hakkede Fisk med Salt, Peber og finthakket Løg. Der maa røres flittig i den og den maa koge mindst 20 Minutter, 2—3 Spiseskefulde sur Fløde røres i, før den løftes af Ilden. Massen hældes derpaa i en smurt Form eller et ildfast Fad, øverst lægges smaa Stykker Margarine og drysses med Rasp. Bages $^1/_2$ Time i Ovnen.

Fiskegratin: Plukfisk tillaves som ovenfor beskrevet, men hakkes finere. 3 Æg piskes med 3 Spiseskefulde Fløde, og dette hældes over Plukfisken, som er lagt i en smurt Form. Bages lysebrunt.

Fiskerouletter: Plukfisk tillaves uden Løg. Ganske tynde Pandekager bages, over disse lægges et tyndt Lag Plukfisk; de rulles sammen, steges lysegule og spises med rørt Persillesmør.

Kyllingesteg: Kyllinger skoldes og Fjerene strøges af, dersom man da ikke har Brug for Fjerene og derfor foretrækker at plukke dem. I begge Tilfælde vaskes de godt i koldt Vand, aabnes og renses og vaskes i flere Hold Vand. Brystbenet maa forsigtig trykkes ind for at de kan faa et smukt Udseende, og Laar og Vinger bindes ind til Siderne. De brunes i Margarine, efter at de først er fyldte med Persille og lidt kold Margarine, dryppes med Fløde og steges en god halv Time. Saucen jævnes med lidt Fløde og kold Margarine.

Det bemærkes, at al Margarine, hvori der skal steges, maa være 3 Stjerners.

Lammefrikasee: Til Frikasee anvendes Bryst og Bov, som knækkes og skæres over. Man salter Vandet som til Suppe og skummer godt. Sammen med Kødet koges en Visk af Purre og Persille. En Skefuld Margarine og en Skefuld Mel røres sammen og tilsættes den siede Suppe, lidt Karry kan røres ud med Jævningen. Vil man ikke have Karry, til hvilken der hører kogt Ris, bør man koge et Laar, som anrettes helt og garneres med forskellige Grøntsager. Saucen serveres da i Sauceskaal. Man kan ogsaa skære Kødet i Stykker og hælde Saucen over baade Kød og Grøntsager.

Kalvetunge med Blomkaal: Tungen koges i saltet Vand, hvori Grøntsager er kogt. Naar den er mør, trækkes Huden af, hvorefter den skæres i Skiver. Disse smaasurrer i lidt Margarine og tilsættes derefter Suppen, hvori de er kogte. Anrettes paa et fladt Fad og arrangeres pænt med smaa Rosetter af Blomkaal med hel Persille imellem. Saucen tilsættes et lille Stykke kold Margarine og to udrørte Æggeblommer, før den hældes over.

Kalvekyllinger: Kødet af et Kalvelaar skæres i Skiver $^1/_2$ Tomme tykke, disse bankes og strøs med Salt. Hvert Stykke overstryges med Margarine og hakket Persille, rulles sammen, ombindes med Traad og steges lysebrune i Margarine. Naar de er tagne op, Traaden løst af og de er ordnede paa et varmt Fad, tillaves Saucen med sur Fløde, kold Margarine og kraftig Sky.

Oksekoteletter: Kun Kød af unge Dyr kan anvendes hertil, men faar man Kød af et to Aar gammelt Kreatur, er de overmaade velsmagende. Koteletter skæres ud af Fileten og gives en net, afrundet Form. De bankes forsigtigt, strøs med lidt Peber og Salt og steges i Margarine over rask Ild. Idet de anrettes, bestrøs de med Persille og dryppes med Citronsaft. Et Ben af Ribbenene kan sættes i hver. Hertil brunede Kartofler. Om Benet sættes et kruset Papir.

Maisbudding: 6 Pægle Mælk og 19 Kv. Margarine sættes paa Ilden og gives et Opkog. 50 Kv. Maismel røres ud i 2 Pægle kold Mælk og tilsættes. Der røres uafbrudt i Gryden, og man lader det koge 3 Minutter. Da kommes 6 hele Æg i; de maa først være piskede med 3 toppede Spiseskefulde Sukker og røres hurtigt om i samme Nu, Gryden løftes af Ilden. Naar det er omrørt kommes et Snapseglas Cognac, lidt revet Citronskal og lidt Ingefær i, lidt Salt ikke at forglemme. Grøden øses straks op i vædede Former og staar til den er ganske kold; den bør helst laves Dagen forud. Rød Saftsauce. Denne Portion er til 10—12 Personer.

Sagobudding: I 3 Potter kogende, nymalket Mælk kommes 50 Kv. Sago, og naar det har kogt 20 Minutter 16 Kv. Margarine. Naar det i det hele har kogt $^1/_2$ Time, løftes Gryden af Ilden, og Buddingen tillaves med ganske lidt Ingefær, lidt stødte Mandler eller et Par Mandeldraaber, 2—3 toppede Spiseskefulde Sukker og en Teskefuld Salt. Hældes i vædede Former, staar til det er koldt; vendes af Formerne og spises med varm, rød Saftsauce. Til 12 Personer.

Smørgrød: 50 Kv. Margarine sættes over Ilden i en Gryde; naar det er smeltet, røres 1 Pund Hvedemel i. Dette opspædes med 3 Potter kogende Vand, som røres i lidt efter lidt; Grø-

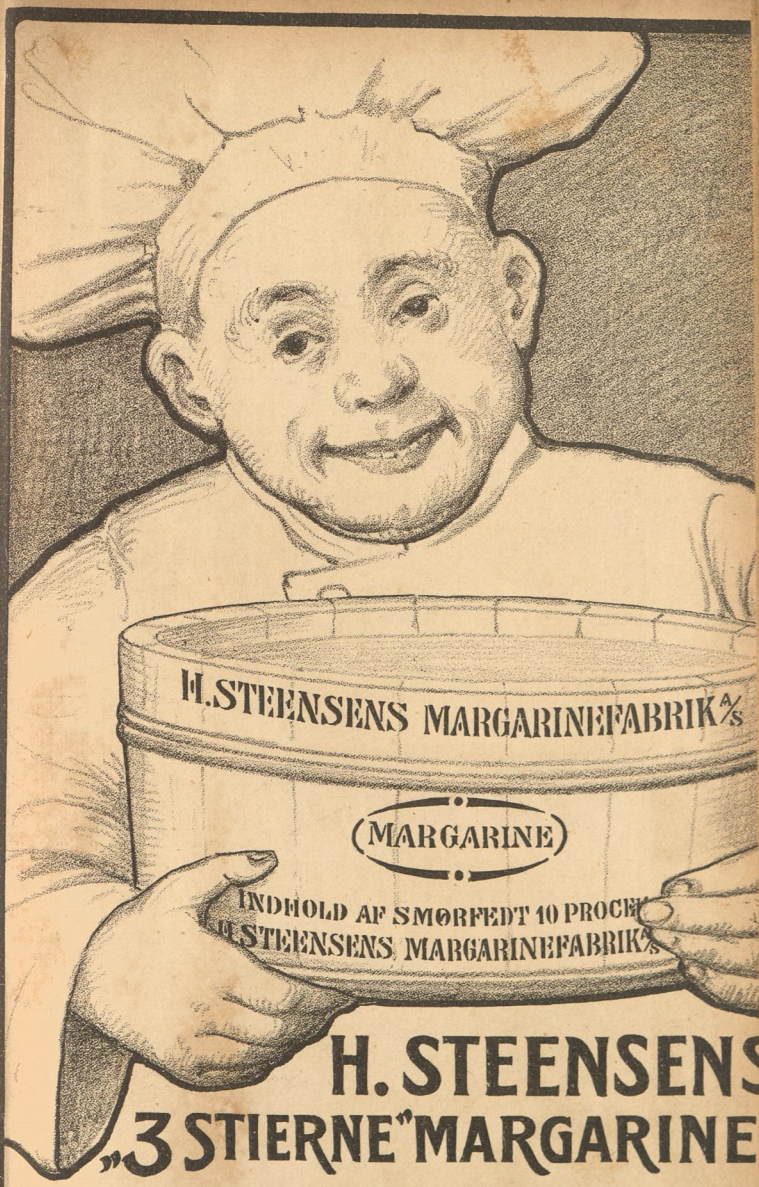

H. STEENSENS
„3 STIERNE" MARGARINE
STAAR OVER ALLE EXISTERENDE MÆRKEI

H·STEENSENS
STJERNE MARGARINE
H·STEENSEN
MARGARINE
til
BORDBRUG STEGNING BAGNING
som
SMØR